Редакцијски пречишћен текст

ЗАКОН

о науци и истраживањима

„Службени гласник РС“, бр. 49 од 8. јула 2019, 108 од 3. децембра 2025.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се систем науке и истраживања у Републици Србији, и то планирање и остваривање општег интереса у науци и истраживању, обезбеђивање квалитета и развоја научноистраживачког рада, правни положај института, оснивање и управљање институтима, стицање звања истраживача, институционално финансирање и финансирање других програма од општег друштвеног интереса, вођење евиденције, као и друга питања од значаја за систем науке и истраживања.

Сви термини којима су у овом закону означени положаји, професије, односно занимања и звања, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

Наука и истраживање као делатност

Члан 2.

Наука и истраживање као делатност од посебног значаја за свеукупни развој Републике Србије, заснована на знању, искуству и вештинама, заједно са високим образовањем је покретач привредног и укупног друштвеног развоја.

Наука и истраживања у Републици Србији део су међународног научног, образовног, културног и уметничког простора.

Члан 3.

Наука и истраживање су, у смислу овог закона, систематски стваралачки рад који се предузима ради стварања нових знања, с циљем подизања општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћења тих знања у свим областима друштвеног развоја.

Члан 4.

Наука и истраживање се заснивају на следећим начелима:

1) слободи и аутономији научног и истраживачког рада;

2) јавности научног и истраживачког рада и резултата тог рада, у складу са законом;

3) научној и стручној критици;

4) поштовању стандарда науке и струке;

5) примени међународних стандарда и критеријума у вредновању квалитета научног и истраживачког рада у свакој области посебно, у односу на њену специфичност;

6) конкурентности и изврсности научних програма и пројеката;

7) етике научног и истраживачког рада, у складу са принципима добре научне праксе;

8) родне равноправности у науци и истраживањима, као и у органима одлучивања;

9) повезаности са системом образовања а посебно са системом високог образовања;

10) отворености за међународну научну и технолошку сарадњу;

11) спровођења истраживачког рада у складу са принципима отворене науке;

12) бриге за одрживи развој и заштиту животне средине;

13) оригиналности и аутентичности.

Употреба постојећих и новостворених знања усмерава се ка стварању додатне вредности за друштво, при чему се поштују начела заштите и промета интелектуалне својине.

Члан 5.

Научни рад је слободан и не подлеже никаквим ограничењима, осим оних који произлазе из поштовања стандарда науке и етичности у научном и истраживачком раду, заштите људских и мањинских права, заштите одбрамбених и безбедносних интереса, као и заштите животне средине.

Научни рад подлеже научној критици.

Слобода научног рада и стваралаштва огледа се у слободи научног деловања, слободи избора и развоја научних метода истраживања и интерпретације, као и поштовања ауторских права.

Члан 6.

У циљу повећања квалитета и видљивости научног рада, истраживања се спроведе у складу са принципима отворене науке, уз оптимално коришћење научноистраживачке инфраструктуре.

Принцип отворене науке и отворени приступ научним публикацијама и примарним подацима заснива се на препорукама Европске комисије и међународне добре праксе.

Научноистраживачка инфраструктура укључује објекте, капиталну научну опрему, машине и постројења, податке као што су збирке, архиви и научни подаци, е-инфраструктуре као и базе података, компјутерски системи и комуникацијске мреже, услуге и сваки други алат неопходан да се постигне изврсност у науци и истраживањима.

Члан 7.

Науку и истраживања као делатност од општег интереса (у даљем тексту: научноистраживачка делатност) реализују акредитоване научноистраживачке организације кроз програме утврђене овим законом, као и програме утврђене законом којим се уређује рад Фонда за науку Републике Србије.

Научноистраживачку делатност као делатност од општег интереса реализују и институције од националног значаја из члана 33. овог закона, као и институти чији су оне оснивач, у складу са овим и посебним законом.

Члан 8.

Циљеви реализације научноистраживачке делатности су:

1) стварање нових знања ради подстицања друштвеног, технолошког, културног, уметничког и економског развоја, повећања друштвеног производа и подизања стандарда грађана и квалитета живота;

2) очување и унапређење општег фонда знања, као услова за разумевање, јачање и допринос светским развојним процесима;

3) унапређење укупних научноистраживачких капацитета (људских ресурса и институција);

4) подизање општег нивоа технологија у привреди и обезбеђивање конкурентности роба и услуга на домаћем и светском тржишту;

5) јачање међународне научне сарадње и допринос у регионалном, европском и глобалном истраживачком простору;

6) подршка стварању иновација за привреду, трансферу технологија и јачању инжењерских капацитета са циљем стварања компаративних предности на глобалном тржишту и промоција предузетништва;

7) унапређење и ширење културног и уметничког амбијента и стваралачког образовања, са циљем очувања и афирмације националног идентитета као дела цивилизацијске баштине;

8) системско подстицање сарадње између институција, као и мобилности истраживача, односно истраживачког и административног особља у оквиру српског, регионалног, европског и глобалног истраживачког простора.

Члан 9.

Ради спровођења циљева из члана 8. овог закона, обавезе научноистраживачке организације су:

1) да у складу са потребама оснивача и друштва у целини сачини петогодишњи програм рада и развоја и прилагођава га постигнутим резултатима, циљевима и новонасталим околностима;

2) да предложи и усклађује своје програме са програмима предвиђеним овим законом, законом којим се уређује рад Фонда за науку Републике Србије и стратегијама за област научноистраживачке делатности и привредног и индустријског развоја, а у односу на специфичности области науке за које су акредитоване;

3) да идентификује, анализира и развија нова поља истраживања;

4) да делује у оним пољима која ће глобално бити препозната као најперспективнија, кроз формирање нових истраживачких група, центара, лабораторија и адекватно ангажовање људских ресурса и опреме;

5) да одржава и редовно ажурира интернет презентацију;

6) да прати и извештава јавност о најновијим достигнућима у науци и технологији и објективно презентује постигнуте резултате, као и науку и истраживања у целини;

7) да привлачи и задржава истраживаче из земље, дијаспоре, региона и света чије квалификације, рад и резултати могу да допринесу побољшању научних резултата, остварењу циљева и ефикаснијем развитку научноистраживачке организације;

8) да има програм развоја научноистраживачких и административних људских ресурса;

9) да пратеће и административне послове уређује у складу са развојем нових информационих технологија;

10) да одржава и унапређује научну и другу инфраструктуру и да омогући приступ научноистраживачкој инфраструктури другим научноистраживачким организацијама и привредним субјектима уз дефинисана правила;

11) да припрема предлоге пројеката за значајно научно и инфраструктурно проширење капацитета за финансирање кроз националне и међународне фондове;

12) да предлаже оснивачу обједињавање ресурса са циљем стварања нових и функционалнијих институција;

13) да активно сарађује са другим научноистраживачким организацијама и привредом;

14) да се активно укључује у међународне токове и да успоставља и одржава међународну сарадњу и да се пријављује за пројекте међународних фондова;

15) да у складу са специфичностима области истраживања активно ради на комерцијализацији резултата истраживања;

15а) да се, у сарадњи са надлежним министарством, активно укључује у оснивање Европских конзорцијума за истраживачку инфраструктуру (ЕРИК конзорцијума), као и да, у складу са могућностима и капацитетима, приступа ЕРИК конзорцијумима које оснивају страни партнери;*

16) да по захтеву оснивача оснажује процесе креирања јавних политика и законских оквира заснованих на чињеницама, кроз примену научних метода и резултата.

*Службени гласник РС, број 108/2025

II. ПЛАНИРАЊЕ И ОСТВАРИВАЊЕ ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

1. Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије

Члан 10.

Ради планирања и остваривања дугорочних стратешких циљева, приоритета и праваца научног и технолошког развоја, Влада доноси Стратегију научног и технолошког развоја Републике Србије (у даљем тексту: Стратегија), на предлог министарства надлежног за научноистраживачку делатност (у даљем тексту: Министарство), у складу са законом којим се уређује плански систем.

Члан 11.

Стратегија се усаглашава са стратегијом општег привредног и друштвеног развоја Републике Србије, као и другим националним, регионалним и европским стратегијама укључујући и стратегију којом се утврђују приоритетне области паметне специјализације.

Стратегијом се утврђују: стање у области научноистраживачке делатности; циљеви који се у области науке и технолошког развоја желе постићи на нивоу Републике Србије (у даљем тексту: Република), приоритети и правци научног и технолошког развоја; циљана средства за науку и истраживања која се издвајају из буџета и привреде, изражена као проценат бруто националног дохотка Републике Србије; научне области и уже научне дисциплине као и интердисциплинарни и мултидисциплинарни правци које треба посебно развијати и

материјално подржавати ради достизања циљева у развоју Републике Србије; приоритетне потребе у науци и технолошком развоју и приоритети улагања у научноистраживачке програме; материјални и системски предуслови за реализацију Стратегије, динамика и фазе реализације; мере за спровођење Стратегије и управљање њеном реализацијом; други елементи од значаја за спровођење Стратегије.

Стратегијом се одређују приоритети за координацију рада Фонда за науку Републике Србије и мреже институција.

Стратегија се доноси за период од пет година.

2. Програми од општег интереса за Републику

Члан 12.

Општи интерес у научноистраживачкој делатности, остварује се путем програма институционалног финансирања и других програма од општег интереса у складу са овим законом, као и путем пројектног финансирања преко Фонда за науку Републике Србије у складу са законом којим се уређује рад тог фонда.

Програми институционалног финансирања којим се остварује општи интерес за Републику Србију јесу:

1) Програм институционалног финансирања акредитованих института чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе и института чији је оснивач Српска академија наука и уметности;

2) Програм институционалног финансирања института од националног значаја за Републику Србију;

3) Програм оснивања и финансирања нових института чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе и Српска академија наука и уметности, у складу са овим законом.

Други програми од општег интереса за Републику јесу:

1) Програм научноистраживачког рада Српске академије наука и уметности и Програм научноистраживачког рада Матице српске;

2) Програм суфинансирања изградње станова за потребе младих истраживача и научника у Републици Србији;

3) Програм међународне научне сарадње од значаја за Републику Србију;

4) Програм финансирања научноистраживачког рада центара изузетних вредности;

5) Програм подстицања и стипендирања младих и надарених за научноистраживачки рад;

6) Програм усавршавања кадрова за научноистраживачки рад;

7) Програм пројектног финансирања докторских академских студија;

8) Програм набавке научне и стручне литературе из иностранства и приступа електронским научним и стручним базама података;

9) Програм издавања научних публикација и одржавања научних скупова;

10) Програм суфинансирања програмских активности научно-образовних центара, специјализованих организација и удружења, која се баве додатним образовањем и усавршавањем талентованих ученика и студената за бављење научноистраживачким радом;

11) Програм обезбеђивања, одржавања, амортизације и осигурања научноистраживачке опреме и простора за научноистраживачки рад;

12) програми предвиђени Стратегијом, укључујући и програме који се односе на научноистраживачку инфраструктуру и отворену науку, као и други програми предвиђени овим законом;

13) Програм финансирања научноистраживачког рада и плата истраживача ангажованих у акредитованим научноистраживачким организацијама чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе и институтима чији је оснивач Српска академија наука и уметности;

14) Програм стварања новог оквира за јачање националних капацитета Републике Србије у области инжењерских наука и напредних технологија у складу са овим законом.

Програме из става 2. као и програме из става 3. тач. 2)–14) овог члана утврђује министар надлежан за научноистраживачку делатност (у даљем тексту: министар), уз претходно прибављено мишљење Националног савета за научни и технолошки развој. Програм научноистраживачког рада Српске академије наука и уметности и Програм научноистраживачког рада Матице српске утврђује надлежни орган Српске академије наука и уметности, односно Матице српске.

Програме из става 3. тач. 2)–14) овог члана, по правилу, министар доноси за период до пет година. Ако се програми из става 3. тач. 2)–14), због објективних околности не реализују у утврђеним роковима, министар може одлуком продужити реализацију програма највише за једну годину реализације.

Финансирање програма почиње, по правилу, почетком календарске године.

III. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА И РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Члан 13.

О обезбеђивању квалитета научноистраживачког рада и развоју научноистраживачке делатности у Републици Србији старају се:

1) Национални савет за научни и технолошки развој;

2) Одбор за акредитацију научноистраживачких организација;

3) Комисија за стицање научних звања;

4) Матични научни одбори;

5) Заједница института Србије;

6) Конференција универзитета Србије;

7) Одбор за међународну сарадњу и дијаспору;

8) Министарство.

Лице именовано у једно од тела из става 1. тач. 1)–4) овог члана не може истовремено да буде члан другог тела из наведених тачака.

1. Национални савет за научни и технолошки развој

Члан 14.

Ради унапређења научног и технолошког развоја, квалитета научноистраживачког рада и развоја научноистраживачке делатности у Републици Србији, оснива се Национални савет за научни и технолошки развој (у даљем тексту: Национални савет), као највише стручно и саветодавно тело у систему научноистраживачке делатности у Републици Србији.

Састав Националног савета

Члан 15.

Национални савет има председника и 13 чланова, из реда академика, истраживача у звању научног саветника и редовног професора универзитета и привредника.

Председника и чланове Националног савета именује и разрешава Влада, у складу са овим законом.

Влада именује председника Националног савета из реда редовних професора универзитета и научних саветника, на предлог министра.

У Национални савет Влада именује: три члана у звању научног саветника запослена у институтима, са листе кандидата коју предлаже Заједница института Србије, три члана у звању редовног професора запослена на универзитетима, са листе кандидата коју предлаже Конференција универзитета Србије, два члана на предлог Српске академије наука и уметности из реда њених чланова, једног члана на предлог Матице српске, једног члана у звању научног саветника или редовног професора у војној – научноистраживачкој установи Министарства одбране и Војске Србије на предлог Министарства одбране, једног члана на предлог Академије инжењерских наука Србије из реда њених чланова и два члана из реда истакнутих привредника са листе кандидата коју предлаже Привредна комора Србије.

Листе кандидата које предлажу Заједница института Србије, Конференција универзитета Србије и Привредна комора Србије садрже најмање троструко већи број кандидата од броја из става 4. овог члана које Влада именује у Национални савет. Листе кандидата садрже: име и презиме кандидата, научно, односно наставно звање, функцију, адресу електронске поште, контакт телефон, организацију запослења, крађу научну, односно пословну биографију и област науке којом се бави.

Овлашћени предлагачи из става 4. овог члана листе предлога кандидата достављају Министарству.

Приликом именовања чланова Националног савета из реда представника организација које обављају научноистраживачку делатност води се рачуна о равномерној заступљености свих шест научних области.

Научне области из става 7. овог члана јесу: природно-математичке, техничко-технолошке, медицинске, биотехничке, друштвене и хуманистичке науке (у даљем тексту: научне области).

Национални савет има заменика председника кога бира из реда својих чланова, у складу са пословником о раду.

Мандат председника и чланова Националног савета траје пет година.

Председник и чланови Националног савета могу се именовати највише два пута.

Влада може разрешити члана Националног савета и пре истека мандата, и то:

1) на лични захтев;

2) ако не испуњава дужности члана Националног савета или нередовно долази на седнице или својим поступцима повреди углед те дужности;

3) на образложен захтев овлашћеног предлагача, односно надлежног органа Заједнице института Србије, Конференције универзитета Србије, Српске академије наука и уметности, Матице српске, Министарства одбране, Академије инжењерских наука Србије, Привредне коморе Србије и министарства надлежног за научноистраживачку делатност.

Надлежност Националног савета

Члан 16.

Национални савет:

1) прати стање и развој научноистраживачке делатности у Републици Србији;

2) даје мишљење на текст нацрта стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије;

3) подноси Министарству извештај о остварeним резултатима и о укупној реализацији Стратегије;

4) подноси иницијативу Министарству за измену Стратегије;

5) предлаже министру научне области, гране и дисциплине за које се образују матични научни одбори;

6) утврђује и предлаже министру листу кандидата за чланове матичних научних одбора која садржи двоструко већи број чланова од оног који ће се именовати одлуком министра, после спроведеног јавног позива;

7) подноси годишњи извештај о стању у науци за претходну годину, са предлозима и сугестијама за наредну годину, најкасније до 1. октобра, који усваја Влада;

8) даје претходно мишљење на програме од општег интереса за Републику Србију, а које утврђује министар;

9) даје мишљење на петогодишњи извештај научноистраживачких организација о реализацији програма институционалног финансирања које разматра министар;

10) даје претходно мишљење на акт о стицању истраживачких и научних звања из члана 30. став 1. тачка 5) овог закона;

11) именује и разрешава чланове Комисије за стицање научних звања;

12) доноси акт о вредновању научноистраживачког рада и поступку акредитације института, интегрисаних универзитета, факултета и центара изузетних вредности;

13) одлучује у другом степену по жалбама у поступку акредитације научноистраживачких организација;

14) одлучује у другом степену по жалбама у поступку избора у научна звања;

15) остварује међународну стручну сарадњу, као и сарадњу са одговарајућим телом у области високог образовања, и другим органима и организацијама;

16) обавља и друге послове, у складу са овим законом и пословником.

Национални савет доноси пословник.

Акт из става 1. тачка 12) овог члана објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Рад Националног савета

Члан 17.

Национални савет ради на седницама.

Рад Националног савета је јаван.

За обављање послова из своје надлежности, Национални савет може да образује комисије, одборе и друга стручна и радна тела (у даљем тексту: радна тела).

Начин рада и одлучивања уређују се пословником Националног савета.

Када Национални савет разматра питања која чине део укупне политике Републике Србије у области науке, а која су у вези са областима образовања, здравства, привреде, уметности и културе, тада усаглашава ставове са одговарајућим органима, телима и институцијама у чијој су надлежности питања из тих области.

2. Одбор за акредитацију научноистраживачких организација

Члан 18.

Ради обављања послова вредновања квалитета и ефикасности научноистраживачког рада (у даљем тексту: акредитација) научноистраживачких организација са својством правног лица, и то: научних института, истраживачко-развојних института, института од националног значаја за Републику Србију, факултета, интегрисаних универзитета и научноистраживачких организација из области одбране и Војске Србије (у даљем тексту: научноистраживачке организације), образује се Одбор за акредитацију научноистраживачких организација (у даљем тексту: Одбор за акредитацију).

Одбор за акредитацију је независно стручно тело које се у свом раду придржава начела стручности, објективности и међународно признатих стандарда и критеријума научноистраживачког рада.

Састав Одбора за акредитацију

Члан 19.

Одбор за акредитацију има 13 чланова, из реда академика, истраживача у звању научног саветника и редовног професора универзитета.

Чланове Одбора за акредитацију именује и разрешава министар, и то: шест чланова на предлог Заједнице института Србије, шест чланова на предлог Конференције универзитета и једног члана на предлог Српске академије наука и уметности.

Приликом именовања чланова Одбора за акредитацију води се рачуна о равномерној заступљености свих шест научних области.

Одбор за акредитацију има председника и заменика председника, које именује из реда својих чланова.

Мандат председника, заменика председника и чланова Одбора за акредитацију траје четири године, уз могућност још једног избора.

Члан Одбора може да буде разрешен и пре истека мандата, и то: на лични захтев, на образложен захтев овлашћеног предлагача или образложен захтев већине од укупног броја чланова Одбора за акредитацију.

Надлежност Одбора за акредитацију

Члан 20.

Одбор за акредитацију:

1) предлаже Националном савету акт о вредновању научноистраживачког рада и поступку акредитације института, интегрисаних универзитета, факултета и центара изузетних вредности;

2) спроводи поступак акредитације научноистраживачких организација;

3) остварује сарадњу са одговарајућим телом у области високог образовања;

4) остварује међународну сарадњу у области вредновања научноистраживачког рада са одговарајућим телима и институцијама у Европи и свету;

5) обавља друге стручне послове, у складу са овим законом и пословником.

Одбор за акредитацију доноси пословник.

За потребе спровођења поступка акредитације, Одбор за акредитацију образује стручне тимове који разматрају појединачне захтеве за спровођење поступка акредитације.

Чланове стручних тимова Одбор за акредитацију именује из реда међународно признатих научника, професора универзитета и стручњака.

Одбор за акредитацију може ангажовати признатог научника или стручњака из иностранства ради обављања одређених стручних послова у поступку акредитације.

Поступак акредитације

Члан 21.

Одбор за акредитацију спроводи поступак акредитације сваке пете године на захтев научноистраживачке организације (редовни поступак), или у краћем року, на захтев Министарства (ванредни поступак). Редовни поступак за акредитацију института од националног значаја спроводи се сваке десете године.

Захтев за акредитацију за обављање научноистраживачке делатности могу поднети организације са својством правног лица, и то: институти, факултети, универзитети, високошколске установе за потребе полицијског образовања, научноистраживачке организације из области одбране и Војске Србије.

Захтев за акредитацију у статусу центра изузетних вредности, који може стећи унутрашња организациона јединица у институту, односно високошколској установи уписаној у Регистар научноистраживачких организација, подноси тај институт, односно високошколска установа, ако је унутрашња организациона јединица испунила услове прописане актом из члана 16. став 1. тачка 12) овог закона.

За научноистраживачке организације из области одбране и Војске Србије, које немају својство правног лица, захтев за акредитацију подноси министарство надлежно за послове одбране.

За организацију која није уписана у Регистар научноистраживачких организација, оснивач подноси захтев за акредитацију Одбору за акредитацију.

За организацију која није уписана у Регистар научноистраживачких организација, Одбор за акредитацију оцењује квалитет и резултате њеног научноистраживачког рада за период од пет година у односу на датум подношења захтева.

По пријему захтева из ст. 1. и 5. овог члана, Одбор за акредитацију обавља проверу квалитета научноистраживачког рада, у складу са овим законом, доноси одлуку у року од 90 дана од дана пријема захтева и доставља је Министарству и оснивачу.

Одбор за акредитацију може донети одлуку којом се усваја или одбија захтев за акредитацију научноистраживачке организације.

На основу одлуке о усвајању захтева за акредитацију, регистрована научноистраживачка организација задржава права која је стекла уписом у Регистар научноистраживачких организација.

Оснивач научноистраживачке организације, односно научноистраживачка организација, може да поднесе жалбу Националном савету у року од 15 дана од дана пријема одлуке којом је одбијен захтев за акредитацију.

Национални савет у року од 30 дана од пријема жалбе доноси решење којим може одбити жалбу, поништити решење у целини или делимично и сам одлучити о управној ствари, поништити решење и вратити предмет Одбору за акредитацију на поновно одлучивање.

Одбор за акредитацију је дужан да у року од 30 дана од дана пријема решења Националног савета о поништавању првостепене одлуке и враћању на поновно одлучивање донесе одлуку.

Коначна одлука којом се одбија захтев за акредитацију представља основ за брисање научноистраживачке организације из Регистра научноистраживачких организација.

Оснивач научноистраживачке организације, односно научноистраживачка организација, која је добила одлуку којом се одбија захтев за акредитацију има право да понови захтев за акредитацију по истеку године дана од дана пријема коначне одлуке о акредитацији.

3. Комисија за стицање научних звања

Члан 22.

Ради одлучивања о стицању научних звања виши научни сарадник и научни саветник, образује се Комисија за стицање научних звања (у даљем тексту: Комисија).

Састав Комисије

Члан 23.

Комисија има 17 чланова, из реда академика, научних саветника и редовних професора универзитета.

Председника, заменика председника и чланове Комисије именује Национални савет, и то: осам чланова на предлог Заједнице института Србије (од којих најмање два из редова института од националног значаја), шест чланова на предлог Конференције универзитета, два члана на предлог Српске академије наука и уметности и једног члана на предлог министра.

Приликом именовања чланова Комисије води се рачуна о заступљености свих шест научних области.

Национални савет може разрешити члана Комисије пре истека мандата, на лични захтев или на образложен захтев овлашћеног предлагача, ако не долази редовно на седнице, ако прекрши пословник о раду Комисије или на предлог Одбора за етику у науци.

Мандат председника, заменика председника као и чланова Комисије траје четири године са могућношћу још једног именовања.

Рад Комисије

Члан 24.

Комисија ради на седницама.

Комисија одлучује о стицању научног звања виши научни сарадник и научни саветник у складу са овим законом.

Комисија доноси пословник.

4. Матични научни одбори

Члан 25.

Министар образује матичне научне одборе, као стручна тела за све научне области, гране или дисциплине.

Састав матичног научног одбора

Члан 26.

Матични научни одбор има најмање седам, а највише девет чланова, у зависности од тога за коју се научну област, грану или дисциплину образује.

Председник, заменик председника и чланови матичног научног одбора су истраживачи у звању научног саветника или редовног професора универзитета.

Министарство расписује јавни позив за предлагање кандидата за чланове матичних научних одбора.

Јавним позивом, поред рока за достављање предлога кандидата, одређује се да предлог садржи и следеће податке: име и презиме кандидата, научно, односно наставно звање, организацију запослења, адресу електронске поште, контакт телефон, крађу научну биографију и област науке којом се кандидат за члана матичног научног одбора бави.

Право да предлажу кандидате за чланове матичних научних одбора имају научна и наставно-научна већа научноистраживачке организације и Српска академија наука и уметности.

После спроведеног јавног позива, чланове матичних научних одбора именује министар са листе кандидата коју је утврдио Национални савет.

Приликом именовања чланова матичних научних одбора води се рачуна о равномерној заступљености научних грана и дисциплина у оквиру научне области, као и о компетентности истраживача за научну област, грану и дисциплину за коју се образује матични научни одбор.

Мандат председника, заменика председника као и чланова матичних научних одбора траје пет година са могућношћу још једног именовања.

Председника и заменика председника матичног научног одбора бирају чланови матичног научног одбора, већином гласова свих чланова матичног научног одбора.

Министар може разрешити председника, заменика председника и члана матичног научног одбора, и пре истека мандата из става 8. овог члана, и то: на лични захтев, ако не долази редовно на седнице, ако прекрши пословник матичног научног одбора или на предлог Одбора за етику у науци.

Надлежност матичног научног одбора

Члан 27.

Матични научни одбор:

1) одлучује о стицању научног звања научни сарадник;

2) даје мишљење Комисији о квалитету научноистраживачког рада и доприносу истраживача – кандидата за избор и реизбор у научно звање виши научни сарадник и научни саветник, у складу са овим законом;

3) даје Министарству мишљење о годишњем извештају научноистраживачких организација о реализацији програма институционалног финансирања, утврђених овим законом;

4) даје мишљење на акт о категоризацији и рангирању научних часописа;

5) предлаже члана у Комисију за утврђивање предлога годишње листе категорисаних часописа;

6) одлучује у другом степену по приговору истраживача на одлуку научног већа института о избору у звање истраживач – сарадник;

7) даје претходно мишљење министру на акт о стицању истраживачких и научних звања из члана 30. став 1. тачка 5) овог закона;

8) даје мишљење, припрема извештаје и друге материјале на захтев министра, Националног савета, Одбора за акредитацију и Комисије;

9) обавља и друге послове, у складу са овим законом и актом о образовању.

Матични научни одбор доноси пословник.

Матични научни одбор подноси министру извештај о свом раду најмање једном годишње.

5. Заједница института Србије

Члан 28.

Ради остваривања заједничких интереса, развоја и организације научноистраживачког рада, научноистраживачке сарадње, међусобног повезивања и сарадње са одговарајућим облицима удруживања у области високог образовања, развијања међународне сарадње, неговања научне критике и вредновања сопственог научноистраживачког рада, усклађивања набавке и коришћења научноистраживачке опреме и лабораторијског простора, набавке и коришћења научних публикација, институти се удружују у Заједницу института Србије (у даљем тексту: Заједница).

Заједница има статус правног лица, у складу са законом.

Заједницу чине институти на територији Републике Србије који су уписани у Регистар научноистраживачких организација.

На оснивање, организацију и рад Заједнице примењују се прописи којима се уређују удружења.

Заједница бира своје представнике у телима и комисијама у складу са овим законом.

Организација, начин рада, именовање органа управљања и стручних тела Заједнице уређују се статутом Заједнице.

Заједница обавља послове у складу са статутом Заједнице и овим законом.

6. Одбор за међународну научну сарадњу и дијаспору

Члан 29.

У циљу јачања свих активности на пољу међународне научне сарадње као и укључивања дијаспоре у научноистраживачки рад у Републици Србији, образује се Одбор за међународну научну сарадњу и дијаспору (у даљем тексту: Одбор).

Председник, заменик председника и чланови Одбора су истраживачи и стручњаци са искуством у међународној сарадњи.

Министарство расписује јавни позив за предлагање кандидата за чланове Одбора.

Након спроведеног јавног позива чланове одбора именује министар.

Мандат председника, заменика председника као и чланова Одбора траје три године са могућношћу још једног именовања.

Министар може разрешити председника, заменика председника и члана Одбора и пре истека мандата из става 5. овог члана, и то: на лични захтев, ако не долази редовно на седнице, ако прекрши пословник о раду Одбора или на предлог Одбора за етику у науци.

Одбор:

1) предлаже министру мере за праћење и поспешивање међународне сарадње;

2) пружа стручну подршку у праћењу реализације програма министарства из области међународне сарадње;

3) пружа стручну помоћ националним представницима у програмским одборима европских и других међународних научних програма да заузму став о питањима;

4) доприноси повећању видљивости научноистраживачких организација и њихових резултата у иностранству;

5) пружа стручну помоћ у повезивању истраживача у дијаспори са научноистраживачким организацијама и истраживачима у Републици Србији;

6) обавља и друге послове, у складу са овим законом и актом о именовању.

Одбор доноси пословник.

Одбор подноси министру извештај о свом раду једном годишње.

Министар може образовати и друге комисије за сарадњу са посебним међународним телима и организацијама.

7. Министарство

Члан 30.

Министарство:

1) предлаже Влади политику у области научноистраживачке делатности;

2) прати и подстиче развој научноистраживачке делатности у Републици Србији;

3) расподељује финансијска средства из буџета Републике Србије научноистраживачким организацијама за остваривање програма утврђених у члану 12. овог закона и контролише њихово наменско коришћење;

4) доноси решење о испуњености услова за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса, у складу са овим законом;

5) доноси акт о стицању истраживачких и научних звања, којим се уређује поступак и начин вредновања, и квантитативно и квалитативно исказивање научноистраживачких резултата истраживача, уз претходно прибављено мишљење Националног савета, Комисије и матичних научних одбора;

6) доноси акт о категоризацији и рангирању научних часописа;

7) образује Комисију за утврђивање предлога годишње листе категорисаних часописа;

8) утврђује годишњу листу категорисаних часописа посебним актом министра, на предлог комисије из тачке 7) овог члана;

9) води Регистар научноистраживачких организација и Регистар истраживача, у складу са овим законом;

10) остварује међународну научну и технолошку сарадњу и стара се о повезивању и укључивању научноистраживачких организација у европски и међународни истраживачки простор;

10а) закључује, уз сагласност Владе, уговоре о оснивању европских конзорцијума за истраживачку инфраструктуру (ЕРИК конзорцијума) у Републици Србији и одлучује о чланству домаћих научноистраживачких организација у ЕРИК конзорцијумима које су основали страни партнери, на начин и под условима који су прописани Уредбом Савета (ЕЗ) бр. 723/2009 од 25. јуна 2009. године о правном оквиру Заједнице за Европски конзорцијум за истраживачку инфраструктуру (ERIC) (СЛ Л 206, 8. август 2009, стр. 1), измењене Уредбом Савета (ЕУ) бр. 1261/2013 од 2. децембра 2013. године (СЛ Л 326, 6. децембар 2013, стр. 1);*

11) обавља и друге послове, у складу са законом.

Актом из става 1. тачка 6) овог члана уређује се рангирање, категоризација, поступак утврђивања листе категоризације, услове за уређивање научних часописа и научне дисциплине у овиру којих се врши рангирање, као и други елементи од значаја за категоризацију и рангирање часописа и њихово одлагање у репозиторијум.

Репозиторијум представља електронску архиву научних часописа, који за потребе категоризације води Народна библиотека Србије.

Чланове комисије из става 1. тачка 7) овог члана именује министар тако што сваки матични научни одбор предлаже свог представника, из реда чланова матичног научног одбора. Председника Комисије именује министар из реда чланова које су предложили матични научни одбори. Комисија доноси пословник.

*Службени гласник РС, број 108/2025

Члан 31.

Стручне и административно-техничке послове за потребе тела из члана 13. став 1. тач. 1)–4) овог закона, обавља Министарство.

Средства за рад тела из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Члан 32.

Влада доноси акт којим се утврђују критеријуми и начин финансирања Националног савета, као и накнада за рад чланова Националног савета.

Министар доноси акт којим се утврђују критеријуми накнада за рад чланова и начин финансирања тела из члана 13. став 1. тач. 2)–4) овог закона, као и накнада за рад чланова тих тела.

IV. ОРГАНИЗАЦИЈЕ КОЈЕ ОБАВЉАЈУ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКУ ДЕЛАТНОСТ

Институције од националног значаја

Члан 33.

Српска академија наука и уметности и Матица српска су институције од националног значаја.

Оснивање и рад Српске академије наука и уметности и института чији је она оснивач уређују се посебним законом, односно актима у складу са тим законом.

Оснивање и рад Матице српске уређују се посебним законом.

Институти

Члан 34.

Институт, у смислу овог закона, јесте научноистраживачка организација која обавља научноистраживачку делатност од општег интереса, под условима утврђеним овим законом.

Високошколске установе

Члан 35.

Високошколске установе обављају научноистраживачку делатност у складу са овим законом.

V. ИНСТИТУТИ

1. Оснивање и обављање научноистраживачке делатности од општег интереса

Члан 36.

Институт се може основати као установа, у складу са прописима о јавним службама, или као привредно друштво, у складу са прописима о привредним друштвима.

Члан 37.

Оснивач института може бити Република Србија, аутономна покрајина, Српска академија наука и уметности, јединица локалне самоуправе, домаће и страно правно и физичко лице, у складу са законом.

Кад институт оснива више оснивача, њихова међусобна права, обавезе и одговорности уређују се уговором.

Пре доношења акта о оснивању, оснивач усваја елаборат о оправданости оснивања института, који доставља Министарству и Одбору за акредитацију.

Када је оснивач института Република Србија, акт о оснивању и укидању института доноси Влада. Када је оснивач института аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, акт о оснивању и укидању института доноси надлежни покрајински орган, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Институте који обављају научноистраживачку делатност за потребе одбране и унутрашњих послова оснива и укида Влада, у складу са условима утврђеним овим законом.

Влада, на основу споразумног предлога Министарства и министарства надлежног за одбрану, односно министарства надлежног за унутрашње послове, ближе уређује услове и начин остваривања научноистраживачке делатности у области одбране и унутрашњих послова, као и положај истраживача, у погледу особености везаних за циљеве и природу истраживања од значаја за одбрану и унутрашње послове.

Члан 38.

Институт чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, Српска академија наука и уметности и јединица локалне самоуправе послује средствима у јавној својини.

Институт чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе користи непокретности и друга средства, у складу са законом којим се уређују средства у јавној својини.

Члан 39.

Делатност и организација института уређује се статутом.

Институт може променити назив, седиште, делатност, облик организовања, и вршити статусне промене, уз сагласност оснивача, односно власника.

Под статусном променом института, у смислу овог закона, подразумева се спајање, подела и одвајање.

Институт чији је оснивач Република Србија може вршити промене из ст. 2. и 3. овог члана уз претходно прибављену сагласност Владе.

Члан 40.

Научноистраживачка организација, поред научноистраживачке делатности, може обављати и друге послове којима се комерцијализују резултати научног и истраживачког рада под условом да се тим пословима не угрожава квалитет научноистраживачког рада.

У циљу комерцијализације резултата научноистраживачког рада, подстицања предузетништва и пословног повезивања, институт може бити оснивач start up и spin off компанија, центра за трансфер технологије, иновационог центра, пословно-технолошког инкубатора, научно-технолошког парка и других организација, у складу са законом.

2. Врсте института

Члан 41.

Институт може обављати научноистраживачку делатност као: научни институт; истраживачко-развојни институт; институт од националног значаја за Републику Србију.

Члан 42.

Према власничкој структури, институт може бити: државни и приватни.

Државни институт, у смислу овог закона, јесте институт чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, односно институт са већинским државним капиталом.

Приватни институт, у смислу овог закона, јесте институт чији је оснивач физичко или правно лице, или институт у коме је већински приватни капитал.

Члан 43.

Научни институт се оснива, односно организује као установа, у складу са прописима о јавним службама.

Истраживачко-развојни институт оснива се, односно организује као установа, у складу са прописима о јавним службама, или као привредно друштво, у складу са прописима о привредним друштвима, осим ако овим законом није другачије уређено.

Организација, обављање делатности и друга питања од значаја за рад института уређују се статутом института.

Институт у свом саставу може имати регионалне научне центре, као своје организационе делове, у складу са статутом.

Научни институт

Члан 44.

Научни институт јесте установа чију претежну делатност чине основна истраживања и примењена истраживања која су у функцији валоризације резултата основних истраживања.

Члан 45.

Научни институт може обављати научноистраживачку делатност ради остваривања општег интереса, ако:

1) има програм научноистраживачког рада;

2) резултатима научноистраживачког рада доприноси развоју науке, односно доприноси општем фонду знања;

3) има у радном односу са пуним радним временом најмање 20 истраживача компетентних за област науке којом се институт бави, од којих најмање десет истраживача у научним или наставним звањима (од којих најмање три у звању виши научни сарадник или научни саветник, односно у одговарајућем наставном звању) и десет истраживача у звању истраживач – сарадник или вишем звању;

4) има програм развоја научноистраживачког подмлатка;

5) има одговарајући простор, опрему и друга средства за остваривање програма од општег интереса;

6) има научно-информативну документацију и библиотечко-информациони центар у складу са законом којим се уређује библиотечко-информациона делатност.

Научни институт у области друштвених и хуманистичких наука може обављати научноистраживачку делатност од општег интереса ако, поред услова утврђених у ставу 1. тач. 1), 2), 4), 5) и 6) овог члана, има у радном односу са пуним радним временом најмање 12 истраживача компетентних за област науке којом се институт бави, од којих најмање седам истраживача у научним, односно наставним звањима и пет истраживача у звању истраживач – сарадник или вишем звању.

Истраживачко-развојни институт

Члан 46.

Истраживачко-развојни институт јесте установа, односно привредно друштво чију претежну делатност чине примењена и развојна истраживања усмерена ка задовољавању потреба непосредних корисника резултата истраживања, и основна истраживања као основа за примењена и развојна истраживања.

Члан 47.

Истраживачко-развојни институт може обављати научноистраживачку делатност ради остваривања општег интереса, ако:

1) има програм научноистраживачког рада;

2) резултатима својих истраживања доприноси развоју нових производа и уређаја, сорти и врста, као и увођењу нових или побољшању постојећих технолошких поступака, система и услуга;

3) обавља трансфер знања и технологија;

4) има у радном односу са пуним радним временом најмање 12 истраживача компетентних за област науке којом се институт бави, од којих најмање седам истраживача у научним или наставним звањима (од којих најмање један у звању виши научни сарадник или научни саветник, односно у одговарајућем наставном звању) и пет истраживача у звању истраживач – сарадник или вишем звању;

5) има програм развоја научноистраживачког подмлатка;

6) има одговарајући простор, опрему и друга средства за остваривање програма од општег интереса;

7) има научно-информативну документацију и библиотечко-информациони центар у складу са законом којим се уређује библиотечко-информациона делатност.

Институт од националног значаја за Републику Србију

Члан 48.

Институт од националног значаја за Републику Србију (у даљем тексту: институт од националног значаја) је врхунска научноистраживачка установа од посебног националног значаја за једну или више сродних научних области која обавља истраживања од приоритетног значаја за научни, образовни, културни и укупни друштвено-економски развој Републике Србије.

Институт од националног значаја обавља истраживања која имају за циљ: развој и унапређење општег фонда знања, посебно, у области науке, односно научних дисциплина за које је основан; подизање техничко-технолошког нивоа; валоризовање резултата истраживања и ширење научних сазнања; образовање и оспособљавање кадрова за научноистраживачки рад.

Ради остваривања истраживања из става 2. овог члана, институт од националног значаја утврђује десетогодишњи програм научноистраживачког рада, усаглашен са циљевима и приоритетима који су утврђени стратегијама.

Институт од националног значаја може да учествује у извођењу програма докторских и мастер академских студија, у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Члан 49.

Статус института од националног значаја може стећи научни, односно истраживачко-развојни институт, на начин и под условима прописаним овим законом.

Акт о стицању статуса института од националног значаја доноси Влада.

Институт који је стекао статус института од националног значаја уписује се са том назнаком у Регистар научноистраживачких организација Министарства.

Институт који је, у складу са овим законом, стекао статус института од националног значаја, уз назив института уноси и ознаку: „Институт од националног значаја за Републику Србију”.

Институт од националног значаја има органе у складу са овим законом.

Институт од националног значаја финансира се у складу са овим законом.

Члан 50.

Статус института од националног значаја може стећи научни, односно истраживачко-развојни институт и институт чији је оснивач Српска академија наука и уметности, ако поред услова из члана 48. ст. 1. и 2. овог закона, испуњава и следеће услове:

1) да је уписан у Регистар научноистраживачких организација Министарства;

2) да га је основала Република или Српска академија наука и уметности и да послује средствима у јавној својини;

3) да обавља истраживања из научне области за коју је основан, најмање 20 година пре подношења пријаве (захтева) за акредитацију за стицање статуса института од националног значаја за Републику Србију;

4) да има десетогодишњи програм научноистраживачког рада, усаглашен с циљевима и приоритетима који су утврђени стратегијама;

5) да остварује врхунске резултате у својој области истраживања у периоду од најмање десет година, узимајући у обзир посебности института која реализују мултидисциплинарна истраживања;

6) да има успостављену и развијену међународну научну сарадњу, посебно са институцијама од националног значаја у другим државама;

7) да има у радном односу са пуним радним временом најмање 50 истраживача у научним, односно наставним звањима, односно 35 истраживача у области друштвених и хуманистичких наука, од којих најмање 50% у научном звању научни саветник, виши научни сарадник односно наставним звањима редовни професор и ванредни професор, компетентних за област науке или научне дисциплине којима се институт бави;

8) да има програм развоја научноистраживачког подмлатка;

9) да има одговарајући простор, капиталну научноистраживачку опрему и друга средства за остваривање програма од општег интереса и приоритетних програма који су утврђени стратегијама;

10) да има научно-информативну документацију и библиотечко-информациони центар у складу са законом којим се уређује библиотечко-информациона делатност.

Институт чији је оснивач Српска академија наука и уметности може стећи статус института од националног значаја по условима предвиђеним ставом 1. тач. 1)–10) а по условима предвиђеним за институте у области друштвених и хуманистичких наука.

Члан 51.

Институт од националног значаја подлеже поступку акредитације (редовни и ванредни поступак), у складу са овим законом.

Захтев за акредитацију ради стицања статуса института од националног значаја може поднети научни, односно истраживачко-развојни институт који је уписан у Регистар научноистраживачких организација Министарства.

Испуњеност услова прописаних овим законом и актом којим се уређује вредновање научноистраживачког рада и поступак акредитације утврђује Одбор за акредитацију научноистраживачких организација и доноси одлуку о акредитацији института ради стицања статуса института од националног значаја.

На основу одлуке о акредитацији, а на предлог Министарства, Влада доноси акт о стицању статуса института од националног значаја.

Статус института од националног значаја, институт може изгубити ако престане да испуњава услове прописане овим законом, односно ако Одбор за акредитацију у редовном или ванредном поступку донесе негативну одлуку о акредитацији тог института.

Акт о одузимању статуса института од националног значаја доноси Влада, на предлог Министарства.

Акт Владе о стицању или одузимању статуса института од националног значаја објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 52.

Институт од националног значаја поред обавеза наведених у члану 9. овог закона има и следеће обавезе:

1) да учествује у изради стратешких и других докумената у научној области којом се бави, на захтев оснивача;

2) да омогућава без накнаде приступ и коришћење капиталне научноистраживачке опреме у некомерцијалне сврхе другим акредитованим научноистраживачким организацијама које се институционално финансирају из буџета Републике Србије;

3) да спроводи без накнаде поступак утврђивања предлога одлука за стицање научних звања по захтеву истраживача који нису запослени, повратницима из иностранства и истраживачима који то право нису могли да остваре у матичној институцији уз одговарајуће образложење.

Члан 53.

Ако институт испуњава услове утврђене у чл. 45, 47. и 50. овог закона и ако је Одбор за акредитацију донео одлуку о акредитацији тог института, Министарство доноси решење о испуњености услова за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса.

На основу решења из става 1. овог члана, Министарство врши упис института у Регистар научноистраживачких организација.

Употреба и коришћење назива институт

Члан 54.

Организација која није уписана у Регистар научноистраживачких организација као научноистраживачка организација, у складу са овим законом, не може у свом пословном имену да садржи називе: „научни институт”, „истраживачко-развојни институт” и „институт од националног значаја”.

Облици сарадње научноистраживачких организација и учешће института у високом образовању

Члан 55.

Научноистраживачке организације из чл. 33–35. овог закона могу да сарађују и учествују у остваривању заједничких научноистраживачких програма и пројеката, кроз образовање заједничких истраживачких тимова, на одређеном пројектном задатку.

Научноистраживачке организације могу да остварују сарадњу и у заједничком учешћу у реализацији међународних програма и пројеката, пројеката са привредом, као и у заједничком коришћењу

научноистраживачке, лабораторијске и друге инфраструктурне опреме.

Међусобна права и обавезе у остваривању сарадње из ст. 1. и 2. овог члана научноистраживачке организације уређују уговором, у складу са својим општим актима, односно статутима.

Члан 56.

Институт може учествовати у остваривању студија са сродном високошколском установом, у складу са прописима о високом образовању и статутом високошколске установе.

Институт може да учествује у извођењу програма докторских и мастер академских студија, у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Приватизација института

Члан 57.

Институт чији је оснивач Република Србија а који је организован као привредно друштво, приватизује се на основу посебног програма који доноси Влада, на предлог министарства надлежног за научноистраживачку делатност уз претходно прибављено мишљење Националног савета.

Члан 58.

Институт основан, односно организован као привредно друштво чији је оснивач Република Србија, а од стратешког интереса је за Републику Србију, може се приватизовати тако да најмање 51% капитала остане у државној својини.

Министарство утврђује који су институти из става 1. овог члана од стратешког интереса за Републику Србију, на основу мишљења Националног савета.

VI. ОРГАНИ ИНСТИТУТА

Органи института који су основани као установе и као привредна друштва

Члан 59.

Органи у научном, истраживачко-развојном и институту од националног значаја који су основани као установе јесу: управни одбор и директор.

Истраживачко-развојни институт који се оснива, односно организује у складу са прописима о привредним друштвима, има органе у складу са тим прописима.

Кад је Република Србија власник дела капитала истраживачко-развојног института, Влада именује своје представнике у органе тог института, сразмерно уделу капитала, независно од тога да ли је институт организован као установа или привредно друштво.

Научни орган института јесте научно веће.

Институт чији је оснивач аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, домаће и страно правно и физичко лице има органе утврђене овим законом.

У научноистраживачким организацијама из области одбране и Војске Србије органи института формирају се у складу са посебним законом.

1. Именовање органа у институту чији је оснивач Република Србија који су организовани као установа

Управни одбор

Члан 60.

Управни одбор научног, истраживачко-развојног и института од националног значаја чији је оснивач Република Србија има седам чланова које именује Влада, од којих председника и три члана одређује Влада, као своје представнике, а три члана предлаже научно веће института из реда истраживача у научним или наставним звањима запослених у институту.

У научном и истраживачко-развојном институту већину чланова управног одбора које одређује Влада, као своје представнике морају чинити истраживачи у научним, односно наставним звањима, компетентни за област науке којом се институт бави.

У институту од националног значаја председник и чланови управног одбора су истраживачи у звању научног саветника или редовног професора универзитета, компетентни за област науке или научне дисциплине којима се институт бави.

Управни одбор има председника и заменика председника.

Заменика председника управног одбора именује и разрешава управни одбор из реда чланова које предлаже научно веће института.

Мандат председника, заменика председника и чланова управног одбора траје четири године.

Председник, заменик председника и чланови управног одбора могу бити разрешени и пре истека мандата, на лични захтев или на образложен захтев овлашћеног предлагача из става 1. овог члана.

Акт о разрешењу председника и чланова управног одбора доноси Влада.

Члан 61.

Управни одбор:

1) доноси статут института;

2) одлучује о пословању института;

3) усваја извештај о пословању и годишњи обрачун;

4) доноси програм и план рада института, на предлог директора института;

5) именује и разрешава директора, осим директора института у области одбране;

6) одлучује о коришћењу средстава, у складу са законом;

7) доноси пословник о свом раду;

8) врши друге послове, у складу са законом и статутом.

Управни одбор доноси статут института, уз претходно прибављену сагласност Министарства.

Директор

Члан 62.

Директор руководи институтом, у складу са законом.

Директор се именује на основу јавног конкурса. Мандат директора траје четири године и може се именовати највише два пута у научној каријери у истом институту.

За директора научног и истраживачко-развојног института може бити именовано лице у научном или наставном звању, а за директора института од националног значаја може бити именовано лице у звању научни саветник или редовни професор универзитета.

Лице из става 3. овог члана мора бити компетентно за област науке за коју је институт акредитован.

Директор који је у радном односу у институту заснива радни однос на одређено време са пуним радним временом закључењем уговора о раду, у складу са законом којим се уређује рад запослених у јавним службама.

Ако лице именовано за директора није запослено у институту, именовано лице заснива радни однос у институту са пуним радним временом, на одређено време, у складу са законом којим се уређује рад запослених у јавним службама.

Директора именује управни одбор института, уз претходно прибављену сагласност министра.

Управни одбор, на основу претходне сагласности министра, доноси одлуку о именовању директора института и датуму ступања на дужност, у року од 15 дана од дана пријема акта о давању претходне сагласности.

Управни одбор је дужан да распише јавни конкурс за директора института, најмање три месеца, пре истека мандата директора института.

Директора института у области одбране именује и разрешава министар надлежан за одбрану, уз претходно прибављено мишљење научног већа института.

Управни одбор расписује конкурс за избор директора и образује Комисију за спровођење конкурсног поступка. Комисија се састоји од три члана, од којих је један члан управног одбора, један члан је из реда запослених истраживача у институту, а један члан је дипломирани правник.

На расписани конкурс за избор директора могу се пријавити кандидати који су запослени у институту, као и кандидати који нису у радном односу у институту, у моменту подношења пријаве на конкурс.

Научно веће института даје мишљење управном одбору о кандидатима који су се пријавили на конкурс за директора.

Директор не може бити члан управног одбора, али може присуствовати седницама управног одбора.

Управни одбор може разрешити директора пре истека мандата: на лични захтев, ако несавесно или нестручно обавља дужност, на образложен захтев министра или ако је правноснажном одлуком осуђен за кривично дело.

Управни одбор разрешава директора уз претходно прибављену сагласност министра.

Управни одбор подноси Министарству предлог за разрешење директора са образложењем и потребним доказима и документацијом који поткрепљују разлоге за разрешење директора института и мишљењем научног већа института, осим када се директор разрешава на лични захтев.

Члан 63.

Директор института који је организован као установа:

1) представља и заступа институт;

2) организује и руководи радом института;

3) стара се о законитости и одговоран је за законит рад института;

4) извршава одлуке управног одбора института;

5) стара се о спровођењу научноистраживачке делатности и о укупном раду института;

6) одговоран је за финансијско-материјално пословање института;

7) доноси акт о организацији и систематизацији радних места у институту и друге опште акте, у складу са законом и статутом института;

8) одлучује о правима и обавезама запослених у институту, у складу са законом;

9) директор има и друга права и обавезе утврђене овим законом.

Вршилац дужности директора

Члан 64.

Када директору института истекне мандат од четири године на који је именован, а управни одбор по расписаном јавном конкурсу није предложио кандидата за директора института или када је директор разрешен дужности пре истека мандата или када Министарство одбије да да претходну сагласност на одлуку управног одбора института којом се предлаже директор института, управни одбор, уз сагласност Министарства, именује вршиоца дужности директора на период од годину дана и у том року управни одбор је дужан да распише јавни конкурс и именује директора института.

Ако управни одбор у року из става 1. овог члана по поновљеном јавном конкурсу не именује директора института, министар именује вршиоца дужности директора института на период од шест месеци, а Влада разрешава постојеће и именује нове чланове управног одбора института.

Новоименовани управни одбор из става 2. овог члана дужан је да у року од шест месеци распише нови јавни конкурс и именује директора института. Уколико управни одбор не именује директора института, Влада, на предлог министра, именује директора института на период од четири године.

За вршиоца дужности директора научног и истраживачко-развојног института може бити именовано лице у научном, односно наставном звању, а за вршиоца дужности директора института од националног значаја може бити именовано лице у звању научног саветника или редовног професора универзитета.

Лице из става 4. овог члана мора бити компетентно за област науке за коју је институт акредитован.

Вршилац дужности директора института је у радном односу у институту на одређено време, са пуним радним временом.

2. Органи института чији је оснивач Република Србија који су организовани као привредна друштва

Члан 65.

У органе истраживачко-развојног института организованог као привредно друштво са већинским државним капиталом, у зависности од тога да ли је управљање једнодомно или дводомно, Влада одређује представнике сразмерно уделу државног капитала, тако што у скупштину одређује четири своја представника из реда истраживача у научним или наставним звањима, компетентних за научну област којом се институт бави, а три представника предлаже научно веће института из реда истраживача у научним или наставним звањима запослених у институту, а у надзорни одбор Влада одређује два своја представника из реда стручњака економско-финансијске струке, а једног представника предлаже научно веће института из реда лица економско-финансијске струке запослених у институту.

Директора истраживачко-развојног института организованог као привредно друштво, именује и разрешава скупштина института, на период од четири године, на основу јавног конкурса из реда лица у научном односно наставном звању, компетентног за научну област за коју је институт акредитован.

Одредбе овог закона о директору научног или истраживачко-развојног института организованог као установа, које се односе на поступак именовања и разрешења, радни однос директора, права и обавезе директора, као и одредбе о вршиоцу дужности директора, сходно се примењују и на директора истраживачко-развојног института организованог као привредно друштво.

3. Научно веће института

Члан 66.

Научно веће је научни орган института.

Научно веће образује се у научном, истраживачко-развојном и институту од националног значаја.

Научно веће научног и истраживачко-развојног института мора имати најмање седам истраживача у научним или наставним звањима који су у радном односу са пуним радним временом у институту.

Научно веће може имати и више чланова прописаних у ставу 3. овог члана, ако има у радном односу са пуним радним временом више од седам истраживача у научним или наставним звањима.

Број, састав и начин избора чланова научног већа из става 3. овог члана уређују се статутом института.

Научно веће института из става 3. овог члана компетентно је за утврђивање предлога за стицање научних звања ако има најмање седам истраживача запослених у институту који су у вишем или истом научном, односно наставном звању које кандидат стиче.

Статутом института од националног значаја уређују се број, састав и начин избора чланова научног већа.

Члан 67.

Научно веће:

1) предлаже програм научноистраживачког рада, усклађен са Стратегијом;

2) даје мишљење на извештаје директора у делу који се односи на реализацију научноистраживачких програма и пројеката;

3) утврђује предлог за стицање научног звања;

4) одлучује о стицању истраживачког звања;

5) даје мишљење управном одбору о кандидатима за директора научног, истраживачко-развојног института и института од националног значаја, као и мишљење о разрешењу директора наведених института;

6) даје образложен предлог за именовање, односно разрешење својих представника у управном одбору, скупштини и надзорном одбору института;

7) предлаже набавку научноистраживачке опреме;

8) обавља друге послове утврђене статутом института и овим законом.

VII. ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 68.

Министарство води евиденцију научноистраживачких организација које испуњавају услове за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса, у складу са овим законом (у даљем тексту: Регистар научноистраживачких организација) и евиденцију истраживача (у даљем тексту: Регистар истраживача).

Сврха вођења регистара из става 1. овог члана је планирање и праћење финансирања и рада научноистраживачких организација и научноистраживачког рада истраживача, праћење квалитета истраживања

и резултата истраживања, праћење напредовања истраживача, унапређивања квалитета, ефикасности и ефективности система науке и истраживања у циљу боље искоришћености резултата истраживања.

У Регистар научноистраживачких организација, у складу са овим законом, уписују се акредитовани институти, високошколске установе, Српска академија наука и уметности и институти чији је она оснивач и Матица српска.

Упис у Регистар научноистраживачких организација спроводи се на основу решења из члана 53. став 1. овог закона.

У Регистар истраживача уписују се лица која имају пребивалиште, односно боравиште у Републици Србији и која су стекла звања истраживача у складу са овим законом, као и лица која су стекла звања, у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Упис у Регистар истраживача спроводи се на основу акта о избору у звање истраживача у складу са овим законом, односно на основу акта о избору у звање у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Облик и начин вођења регистара из става 1. овог члана, као и поступак уписа и брисања из тих регистара прописује се актом који доноси министар.

Актом из става 7. овог члана, ближе се утврђује достављање, пријава, односно унос података и вођење података у регистрима, као и начин одређивања одговорних лица из научноистраживачких организација, са циљем да се обезбеди исправност података у регистрима.

У Регистру научноистраживачких организација води се евиденција о следећим подацима: назив, односно пословно име научноистраживачке организације, адреса научноистраживачке организације, матични број, врста научноистраживачке организације, облик организовања, односно правна форма, научна област којом се научноистраживачка организација бави, број и датум акта о акредитацији научноистраживачке организације, датум уписа научноистраживачке организације у Регистар научноистраживачких организација и напомене о статусним променама научноистраживачке организације, износ средстава којима се на годишњем нивоу финансира научноистраживачка организација из средстава буџета Републике Србије по свим основама, као и подаци о научноистраживачкој опреми.

У Регистру истраживача води се евиденција о следећим подацима: име и презиме истраживача, име једног родитеља, пол, јединствени матични број грађана, идентификациони број истраживача, научно или наставно звање, датум стицања звања и институција у којој је стечено, научноистраживачка организација у којој је истраживач запослен и адреса пребивалишта, листа научних публикација, патената и техничких решења које је истраживач остварио у свом научноистраживачком раду.

Податке о листи научних публикација, патената и техничких решења које је истраживач остварио у свом научноистраживачком раду, истраживач је дужан да пријави у електронском облику и одговоран је за тачност пријављених и унетих података.

Регистри из става 1. овог члана део су електронске базе података коју води Министарство у складу са овим законом.

Члан 69.

Поред регистара из члана 68. став 1. овог закона, Министарство образује базу података у оквиру реализације програма утврђених у члану 12. овог закона, које садрже податке о финансирању научноистраживачких организација и истраживача, а за коју се користе подаци из регистара из члана 68. овог закона.

Члан 70.

Научноистраживачка организација која је уписана у Регистар научноистраживачких организација, као и истраживачи који су уписани у Регистар истраживача, могу учествовати на конкурсу за остваривање програма од општег интереса утврђених овим законом.

Члан 71.

Ако институт који је уписан у Регистар научноистраживачких организација престане да испуњава неки од услова утврђених у чл. 45, 47. и 50. овог закона, директор института дужан је да о томе извести Министарство, најкасније у року од 60 дана од дана када је институт престао да испуњава услов.

Ако директор института не поступи у складу са ставом 1. овог члана, министар може поднети управном одбору института захтев за његово разрешење.

Ако институт не испуњава услове прописане у чл. 45, 47. и 50. овог закона, министар одређује рок, најдуже од 120 дана, у коме институт треба да испуни прописане услове.

Ако институт не испуни услове у року из става 3. овог члана, Министарство доноси акт о његовом брисању из Регистра научноистраживачких организација и раскида уговор, односно уговоре о финансирању института.

Министарство раскида уговор, односно уговоре о финансирању одобреног програма, односно пројекта са научноистраживачком организацијом која је брисана из Регистра научноистраживачких организација.

Изузетно, финансирање одобреног и започетог програма, односно пројекта чији је реализатор институт који је брисан из Регистра научноистраживачких организација министар може да одобри под условом да матични научни одбор позитивно оцени резултате реализације тог програма, односно пројекта, и под условом да друга научноистраживачка организација прихвати даљу реализацију започетог програма, односно пројекта.

Члан 72.

Подаци из Регистра научноистраживачких организација и Регистра истраживача су отворени подаци, јавно доступни на интернет презентацији Министарства у машински обрадивом облику за коришћење и даље објављивање. Од података из Регистра истраживача доступни су јавности сви подаци осим података о полу, јединственом матичном броју грађанина и адреса пребивалишта.

Код употребе личних података примењују се одредбе закона којим се уређује заштита података о личности, ако овим законом није другачије одређено.

VIII. ИСТРАЖИВАЧИ

Дефиниција истраживача

Члан 73.

Послове научноистраживачке делатности обављају лица која испуњавају услове прописане овим законом (у даљем тексту: истраживачи), као и наставници и сарадници високошколских установа.

Члан 74.

Истраживач, у смислу овог закона, јесте лице са најмање високом стручном спремом, односно са најмање завршеним основним академским студијама, које ради на научноистраживачким и развојним пословима и које је изабрано у звање, у складу са овим законом.

Звања истраживача и еквиваленција звања

Члан 75.

У зависности од остварених резултата у научноистраживачком раду, истраживач може стећи, у складу са овим законом, истраживачко звање: истраживач – приправник и истраживач – сарадник, и научно звање: научни сарадник, виши научни сарадник и научни саветник.

Звања истраживача са високом стручном спремом који нису изабрани у звања из става 1. овог члана, а раде на истраживачко-развојним пословима, имају објављене научне и стручне радове или остварене резултате у истраживачко-развојном раду или патентом заштићене проналаске, јесу: стручни сарадник, виши стручни сарадник и стручни саветник.

Начин стицања звања из става 2. овог члана уређује се општим актом научноистраживачке организације.

Члан 76.

Звање истраживач – приправник стиче кандидат који има завршен други степен академских студија који му омогућава упис на докторске академске студије, са просечном оценом најмање осам (8,00) и има уписане докторске студије. Истраживач – приправник бира се на период од три године, а звање стиче одлуком научног већа института, односно наставно-научног већа факултета.

Звање истраживач – сарадник може стећи кандидат који је у статусу студента докторских академских студија, има пријављену тему докторске дисертације, а који је претходне степене студија завршио са укупном просечном оценом најмање осам (8,00), бави се научноистраживачким радом и има бар један објављен рецензиран научни рад. Истраживач – сарадник бира се на период од четири године, без права на реизбор, а звање стиче одлуком научног већа института или наставно-научног већа факултета, на основу извештаја комисије коју је то веће именовало.

Најмања просечна оцена из ст. 1. и 2. овог члана мора се остварити на сваком од претходних нивоа студија појединачно.

Истраживач – сарадник је у обавези да у року утврђеном прописима о високом образовању заврши докторске академске студије и има објављене научне радове.

Звање научни сарадник може стећи истраживач који има академски назив доктора наука и објављене и рецензиране научне радове и друге научноистраживачке резултате и који укупним научним радом показује да је оспособљен за самосталан научноистраживачки рад. Категорије научноистраживачких резултата су: 1) монографије; 2) поглавља у књигама, односно чланци у тематским зборницима радова; 3) научни чланци у часописима међународног и националног значаја; 4) техничка решења; 5) патенти; 6) научни радови саопштени на научним скуповима, објављени у целини или изводима; 7) научне критике и полемике, прикази, преводи, односно лексикографаске одреднице.

Звање виши научни сарадник може стећи истраживач који има академски назив доктора наука, објављене и рецензиране научне радове и друге научноистраживачке резултате и који квалитетом научноистраживачког рада доприноси развоју одговарајуће научне области. Категорије научноистраживачких резултата су: 1) монографије међународног и националног значаја; 2) поглавља у књигама, односно чланци у тематским зборницима радова међународног и водећег националног значаја; 3) научни чланци у часописима међународног и водећег националног значаја; 4) техничка решења; 5) патенти; 6) научни радови саопштени на научним скуповима међународног и водећег националног ранга, објављени у целини или изводима; 7) научне критике и полемике, прикази, преводи, односно лексикографске одреднице; 8) цитираност; 9) међународна сарадња; 10) руковођење подпројектима или пројектним задацима.

Звање научног саветника може стећи истраживач који има академски назив доктора наука и објављене и рецензиране научне радове и друге научноистраживачке резултате и који је квалитетом научноистраживачког рада остварио значајан утицај на развој одговарајуће научне области. Категорије научноистраживачких резултата су: 1) монографије водећег међународног, међународног и водећег националног значаја; 2) поглавља у књигама, односно чланци у тематским зборницима радова водећег међународног значаја, међународног значаја и водећег националног значаја; 3) научни чланци у часописима водећег међународног, међународног ранга и водећег националног ранга; 4) техничка решења; 5) патенти; 6) научни радови саопштени на научним скуповима међународног и водећег националног ранга, објављени у целини или изводима; 7) научне критике и полемике, прикази, преводи, односно лексикографске одреднице; 8) цитираност; 9) међународна сарадња; 10) руковођење подпројектима или пројектним задацима; 11) руковођење пројектима или учешће у научном раду са кандидатима који реализују своје докторске дисертације.

Члан 77.

У обављању послова научноистраживачке делатности, звања утврђена законом којим се уређује област високог образовања одговарају звањима утврђеним овим законом, и то: звање сарадник у настави – звању истраживач – приправник; звање асистент – звању истраживач – сарадник; звање доцент – звању научни сарадник; звање ванредни професор – звању виши научни сарадник и звање редовни професор – звању научни саветник.

Поступак избора у научна, односно истраживачка звања

Члан 78.

Свако лице које сматра да испуњава услове прописане овим законом може поднети захтев научноистраживачкој организацији која има компетентно научно, односно наставно-научно веће за утврђивање предлога за стицање научног или истраживачког звања, а истраживачи запослени у институту или на факултету захтев подносе, искључиво, на том институту или факултету. Изузетно, истраживач може поднети захтев и другом институту, односно факултету, ако институт, односно факултет где је истраживач запослен нема компетентно научно, односно наставно-научно веће за област кандидата, уз образложено мишљење научног, односно наставно-научног већа института или факултета где је истраживач запослен.

Поступак за избор у научно, односно истраживачко звање покреће научно веће, односно наставно-научно веће у научноистраживачкој организацији у којој је кандидат за избор у звање запослен.

Поступак избора у научно, односно истраживачко звање покреће се у року од 30 дана од дана подношења захтева за избор у научноистраживачко звање.

Захтев за избор у научно, односно истраживачко звање може поднети и лице које у моменту подношења захтева није запослено у научноистраживачкој организацији.

Поступак избора у научна звања

Члан 79.

Ради спровођења поступка за стицање научног звања, научно веће, односно наставно-научно веће приликом покретања поступка за избор у звање, образује комисију од најмање три члана који имају научно звање у научној области у којој кандидат стиче звање.

Чланови комисије не могу бити у нижем звању од звања у које се бира кандидат. Најмање један члан комисије мора бити изван научноистраживачке организације у којој се спроводи поступак избора у звање.

Члан 80.

Научно веће, односно наставно-научно веће научноистраживачке организације које утврђује предлог за избор у научно звање дужно је да утврди предлог о стицању научног звања у року од 90 дана од дана када је на седници научног већа покренут поступак за избор у научно звање. У случају да научно веће, односно наставно-научно веће на одржаној седници не утврди предлог, кандидат, уз одговарајући доказ има право да поднесе захтев за избор у звање матичном научном одбору односно комисији за стицање научних звања, у зависности од звања у које се бира, с тим што задржава постојеће звање до окончања поступка.

Члан 81.

Комисија је дужна да у року од 30 дана од дана када је образована поднесе научном већу извештај.

Члан 82.

Извештај комисије садржи: име и презиме кандидата за избор у научно звање, податке о садашњем и претходном запослењу, преглед стручног и научног рада, оцену научног и стручног рада кандидата за претходни изборни период, оцену о томе да ли су испуњени услови за стицање научног звања, као и предлог научном већу за одлучивање.

Извештај комисије учиниће се доступним јавности на начин утврђен општим актом научноистраживачке организације, најмање 30 дана пре доношења одлуке научног већа.

Члан 83.

Право да одлучују о стицању научног звања имају истраживачи који су у истом или вишем научном звању у односу на звање у које се бира кандидат.

Одлуку о предлогу за избор односно реизбор у научно звање доноси научно веће односно наставно-научно веће већином од укупног броја чланова научног већа који имају право да одлучују о избору односно реизбору у научно звање.

Члан 84.

Одлуку о предлогу за избор односно реизбор у научно звање, са одговарајућом документацијом, научно веће односно наставно-научно веће доставља одговарајућем матичном научном одбору или Комисији, у зависности за које се звање предлаже избор односно реизбор.

Матични научни одбор је дужан да одлучи о избору кандидата у звање научни сарадник у року од 60 дана од пријема предлога одлуке са документацијом. Матични научни одбор је дужан да Комисији да мишљење о избору кандидата у звање виши научни сарадник односно научни саветник у року од 30 дана од пријема предлога одлуке са документацијом.

Комисија је дужна да одлуку о избору односно реизбору кандидата у звање виши научни сарадник и избору у звање научни саветник донесе у року од 90 дана од дана пријема предлога одлуке са документацијом.

Ако је кандидат незадовољан одлуком Комисије или матичног научног одбора, може поднети жалбу Националном савету у року од 15 дана од дана пријема одлуке. Национални савет је дужан да у року од 30 дана од дана пријема жалбе размотри жалбу и донесе решење којим може одбити жалбу, поништити решење у целини или делимично и сам одлучити о управној ствари, поништити решење и вратити предмет Комисији или матичном научном одбору на поновно одлучивање.

Комисија односно матични научни одбор су дужни да у року од 30 дана од дана пријема решења Националног савета о поништавању првостепене одлуке и враћању на поновно одлучивање донесу одлуку у складу са правним схватањем Националног савета.

Поступак избора у истраживачко звање
истраживач – приправник и истраживач – сарадник

Члан 85.

Ради спровођења поступка за стицање звања истраживач – приправник научно веће, односно наставно-научно веће, утврђује испуњеност услова за избор у звање истраживач – приправник и доноси одлуку о избору на истој седници.

Ради спровођења поступка за стицање звања истраживач– сарадник научно веће, односно наставно-научно веће приликом покретања поступка за избор у звање, образује комисију од најмање три члана који имају научно односно наставно звање у научној области у којој кандидат стиче звање.

За избор у звање истраживач – сарадник, комисија је дужна да у року од 30 дана од дана када је образована поднесе научном већу, односно наставно-научном већу извештај.

Члан 86.

Извештај комисије садржи: име и презиме кандидата за избор у истраживачко звање, податке о садашњем и претходном запослењу, преглед стручног и научног рада, оцену стручног и научног рада кандидата за претходни изборни период, оцену о томе да ли су испуњени услови за стицање истраживачког звања, као и предлог научном већу, односно наставно-научном већу за одлучивање.

Извештај комисије учиниће се доступним јавности на начин утврђен општим актом научноистраживачке организације, најмање 30 дана пре доношења одлуке научног већа, односно наставно-научног већа.

Члан 87.

Одлуку о избору у звање истраживач – сарадник доноси научно веће, односно наставно-научно веће већином од укупног броја чланова већа.

Члан 88.

Научно веће, односно наставно-научно веће дужно је да донесе одлуку о стицању звања истраживач – сарадник у року од 90 дана од дана када је на седници научног већа покренут поступак за избор у то звање.

Уколико научно веће, односно наставно-научно веће не донесе одлуку о стицању звања истраживач – сарадник у року из става 1. овог члана, лице које се бира у звање може у року од 15 дана да поднесе приговор надлежном матичном научном одбору.

Надлежни матични научни одбор је дужан да у року од 30 дана од пријема приговора прихвати, или одбије приговор.

Ако надлежни матични научни одбор прихвати приговор, образује комисију која понавља поступак избора у звање.

Надлежни матични научни одбор доноси коначну одлуку о стицању звања истраживач – сарадник из става 2. овог члана, најкасније 90 дана од дана пријема приговора.

Члан 89.

Сваке године, научно веће научноистраживачке организације оцењује рад истраживача – приправника и истраживача – сарадника, на основу извештаја ментора о успешности истраживача на студијама и у научном раду.

Члан 90.

Избором у научно, односно истраживачко звање, истраживач стиче право уписа у Регистар истраживача.

Трајање звања и поступак реизбора

Члан 91.

Звање научног сарадника и вишег научног сарадника стиче се за период од пет година, без ограничења броја реизбора, а звање научног саветника је трајно. Постојеће научно звање траје до окончања благовремено покренутог поступка стицања вишег научног звања односно реизбора у постојеће звање.

Реизбор је поступак поновног стицања постојећег звања за кандидате који нису испунили услов за избор у више научно звање. Ближи услови за реизбор, као и поступак реизбора уређују се актом из члана 30. став 1. тачка 5) овог закона.

Ако истраживач у звању научног сарадника и вишег научног сарадника не буде реизабран у одговарајуће звање, распоређује се на упражњено радно место које одговара његовој стручној спреми, у складу са општим актом института, а ако таквог радног места нема, истраживачу престаје радни однос у институту.

Стечена научна, односно истраживачка звања престају да важе: истеком рока на који су стечена, избором у више звање или одузимањем звања.

Члан 92.

Истраживач са научним, односно истраживачким звањем, или научноистраживачка организација у којој је истраживач запослен, покрећу поступак за стицање вишег звања, односно реизбора, шест месеци пре истека периода на који су бирани у одређено звање.

Поступак за стицање вишег звања може се покренути и раније, на образложен захтев научноистраживачке организације или истраживача.

Члан 93.

Научно, односно истраживачко звање може се одузети:

1) ако се сазнају нове чињенице, односно појаве докази из којих произлази да у тренутку избора у звање кандидат није испуњавао услове прописане овим законом и актом о истраживачким и научним звањима који је био на снази у моменту избора у звање;

2) ако се утврди да научни радови на основу којих је кандидат изабран у звање представљају плагијат или садрже другу врсту етичких огрешења (радови су погрешни, а нису дате накнадне исправке и др.).

Поступак одузимања научног звања виши научни сарадник и научни саветник спроводи Комисија за стицање научних звања, а поступак одузимања звања научни сарадник и истраживачког звања спроводи надлежни матични научни одбор (у даљем тексту: надлежна тела).

Поступак одузимања истраживачког, односно научног звања може покренути научно веће института, односно наставно-научно веће факултета, као и лице које има докторат наука и лице које има истраживачко, односно научно звање.

Поступак из става 3. овог члана покреће се подношењем образложеног захтева Одбору за етику у науци, са приложеним доказима и документацијом којима се поткрепљују чињенице за одузимање звања.

Ако Одбор за етику у науци утврди да постоје релевантне чињенице из става 1. тач. 1) и 2) овог члана за одузимање звања, доноси закључак о спровођењу поступка за одузимање звања, а образложени захтев, са документацијом, као и закључак о спровођењу поступка за одузимање звања прослеђује Комисији за стицање научног звања, односно надлежном матичном научном одбору или научном већу, у зависности да ли је поступак покренут за одузимање научног или истраживачког звања.

Надлежна тела из става 2. овог члана, дужна су да у року од 60 дана од дана пријема закључка Одбора за етику у науци о покретању поступка за одузимање звања и образложеног захтева, са доказима и документацијом, донесу одговарајућу одлуку. Одлука може бити позитивна којом се усваја захтев за одузимање звања или негативна којом се захтев за одузимање звања одбија као неоснован. Одлука надлежних тела из става 2. овог члана доставља се подносиоцу предлога захтева за одузимање звања, Одбору за етику у науци и лицу против кога је покренут поступак одузимања звања.

Одлука о одузимању звања коју донесу надлежна тела из става 2. овог члана је коначна, а против те одлуке лице коме је одузето звање може покренути управни спор.

Ако се донесе коначна одлука о одузимању звања, даном коначности одлуке, лице коме је одузето звање брише се из Регистра истраживача и престаје му право на финансирање по основу научноистраживачког рада, и распоређује се на упражњено радно место које одговара његовој стручној спреми, у складу са општим актом института, а ако таквог радног места нема, престаје му радни однос у институту.

Одбор за етику у науци

Члан 94.

Национални савет доноси Кодекс понашања у научноистраживачком раду (у даљем тексту: Кодекс).

Кодекс дефинише принципе интегритета у научноистраживачком раду у циљу очувања достојанства професије, развијања и унапређивања морално-етичких вредности, заштите вредности знања и уважавања и подизања свести о одговорности истраживача у научноистраживачком раду, уз поштовање принципа академске честитости.

Ради праћења и спровођења одредаба Кодекса из става 1. овог члана, Министарство образује Одбор за етику у науци.

Одбор за етику у науци има 13 чланова, из реда истраживача у звању научног саветника и редовног професора универзитета и академика.

Чланове Одбора за етику у науци именује и разрешава министар.

У Одбор за етику у науци министар именује: шест чланова на предлог Заједнице института Србије, шест чланова на предлог Конференције универзитета Србије, а једног члана предлаже Српска академија наука и уметности.

Одбор за етику у науци има председника кога бира из реда својих чланова, у складу са пословником о свом раду.

Мандат председника и чланова Одбора за етику у науци траје четири године, са могућношћу још једног избора.

Председник и члан Одбора за етику у науци може бити разрешен и пре истека мандата, и то: на лични захтев, на образложени захтев овлашћеног предлагача или образложени захтев већине од укупног броја

чланова Одбора за етику у науци.

Одбор за етику у науци доноси пословник о раду којим се уређује поступак и начин одлучивања у случају нарушавања правила добре научне праксе, утврђене Кодексом из става 1. овог члана, као и друга питања од значаја за рад Одбора за етику у науци.

Члановима Одбора за етику у науци не припада накнада за рад.

Члан 95.

Одбор за етику у науци, кад утврди да истраживач крши правила и норме Кодекса понашања у научноистраживачком раду, овлашћен је да:

1) изриче јавну опомену;

2) доноси закључак о покретању поступка за одузимање истраживачког, односно научног звања, по захтеву научног већа института, односно наставно-научног већа факултета и лица која имају докторат наука или истраживачко, односно научно звање;

3) предложи забрану учешћа у раду тела која су задужена за старање о квалитету научноистраживачког рада (Национални савет за научни и технолошки развој, Комисија за стицање научних звања, Одбор за акредитацију научноистраживачких организација и матични научни одбори);

4) предложи забрану коришћења средстава за науку и истраживање опредељена према прописима о научноистраживачкој делатности на пројектима, за период од пет година.

Коначну одлуку о предлозима Одбора за етику у науци из става 1. тач. 3) и 4) овог члана доноси Министарство.

Учешће истраживача у настави

Члан 96.

Истраживач у научном звању који је запослен у научноистраживачкој организацији може учествовати у извођењу наставе на мастер и докторским студијама, испитивати студенте на испитима, бити члан комисије за припрему извештаја за избор наставника, ментор, као и члан комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, у складу са законом којим се уређује високо образовање и статутом високошколске установе.

Награде и признања за изузетна научна достигнућа и животно дело истраживача

Члан 97.

Истраживачи могу остварити право на награде и признања за изузетна научна достигнућа и животно дело у складу са актом којим се уређује додела награда и признања, који доноси министар.

IX. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ИНСТИТУТУ

Запослени у институту

Члан 98.

Запослени у научном, истраживачко-развојном и институту од националног значаја, у смислу овог закона, јесу истраживачи, стручно, административно-техничко и помоћно особље.

У погледу права, обавеза и одговорности запослених у институту чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе примењује се закон којим се уређује рад запослених у јавним службама, односно закон којим се уређује рад, ако овим законом није другачије уређено.

Заснивање радног односа

Члан 99.

Истраживачи, административно-техничко и помоћно особље заснивају радни однос у научном институту, истраживачко-развојном институту и институту од националног значаја (у даљем тексту: институт), у складу са законом којим се уређује рад запослених у јавним службама односно законом којим се уређује рад, ако овим законом није другачије уређено.

Истраживачи у научним, наставним и истраживачким звањима могу да заснују радни однос у институту на неодређено или одређено време.

Истраживачи у научним, истраживачким и стручним звањима распоређују се на одговарајућа научна, истраживачка и стручна радна места.

Научна радна места у институту јесу: научни сарадник, виши научни сарадник и научни саветник, а истраживачка радна места су: истраживач – приправник и истраживач – сарадник.

Стручна радна места у институту јесу: стручни сарадник, виши стручни сарадник и стручни саветник.

Са истраживачима у научним, односно у истраживачким звањима, изабраним на радна места из става 3. овог члана, закључује се уговор о раду, с обавезом спровођења поновног избора (реизбора) или унапређења у више звање, у роковима за које се одговарајуће научно, односно истраживачко звање стиче, осим за звање научног саветника.

Унутрашња организација, врста и број радних места на којима се распоређују запослени у институту, као и начин и поступак заснивања радног односа, уређују се у складу са законом којим се уређује рад запослених у јавним службама, ако овим законом није другачије уређено.

Престанак радног односа истраживача

Члан 100.

Истраживачу у институту радни однос престаје по сили закона када наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања.

Истраживачу из става 1. овог члана може се продужити радни однос уговором са институтом на одређено време у трајању до пет година, ако има најмање 20 година радног искуства у научноистраживачкој делатности, пет година рада у том институту и ако је након стицања звања научни саветник испунио услове који су потребни за стицање научног звања научни саветник, у складу са овим законом. Статутом института се могу прописати додатни критеријуми које истраживач мора да испуни да би му се продужио радни однос.

Одлуку о продужењу радног односа истраживача из става 2. овог члана доноси директор института, а одлуку о продужетку радног односа истраживача који је на дужности директора института доноси управни одбор института.

Одлука из става 3. овог члана доноси се на предлог научног већа и прибављено позитивно мишљење надлежног матичног научног одбора.

Истраживач у научном звању коме је престао радни однос због одласка у пензију задржава звање које је имао у тренутку пензионисања.

Мировање рокова за избор у звања и плаћено одсуство истраживача

Члан 101.

У време породиљског одсуства, боловања дужег од три месеца, обављања јавне функције, стручног усавршавања, као и у другим случајевима када истраживач из оправданих разлога није у могућности да се бави научноистраживачким радом, на захтев истраживача рокови за избор у више звање мирују и неће се урачунавати у рок за избор, односно реизбор.

Члан 102.

Истраживачу у научном звању после проведених пет година рада у институту може се одобрити плаћено одсуство у трајању до једне године ради стручног и научног усавршавања у иностранству или писања монографије, у складу са статутом института.

Мировање рокова за избор у звања и плаћено одсуство истраживача у научним звањима запослених на факултетима и иновационим центрима уређују се у складу са чланом 101. овог закона и овим чланом.

Права и обавезе истраживача везана за заснивање и престанак радног односа, сходно чл. 99. и 100. овог закона, уређују се у складу са прописима о високом образовању.

X. ФИНАНСИРАЊЕ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Извори финансирања

Члан 103.

Средства за финансирање научноистраживачке делатности обезбеђују се из:

1) средстава оснивача;

2) буџета Републике Србије;

3) буџета аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе;

4) средстава Фонда за науку Републике Србије;

5) средстава привредних друштава, удружења и других организација;

6) сопствених прихода научноистраживачких организација;

7) средстава домаћих фондова и задужбина и поклона правних и физичких лица;

8) средстава страних фондација, правних и физичких лица и донација;

9) других извора, под условом да се не угрожава аутономија и достојанство научноистраживачког рада.

Финансирање програма од општег интереса за Републику Србију

Члан 104.

Средства за финансирање програма од општег интереса за Републику Србију, утврђених у члану 12. овог закона, обезбеђују се у буџету Републике Србије, односно у буџету оснивача научноистраживачке организације.

У суфинансирању програма утврђених у члану 12. овог закона могу учествовати и аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и друга правна и физичка лица.

Финансирање науке и истраживања

Члан 105.

Финансирање научноистраживачке делатности састоји се из програма институционалног финансирања, других програма од општег интереса, пројектног финансирања у складу са законом којим се уређује рад Фонда за науку Републике Србије и финансирања из других извора.

Институционално финансирање може се обезбедити из:

1) средстава оснивача;

2) буџета Републике Србије;

3) буџета аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

Члан 106.

Пројектно финансирање реализоваће се у складу са законом којим се уређује рад Фонда за науку Републике Србије.

Члан 107.

Средства за финансирање научноистраживачке делатности из других извора обезбеђују се из:

1) средстава привредних друштава, удружења и других организација;

2) сопствених прихода научноистраживачких организација;

3) средстава домаћих фондова и задужбина и поклона правних и физичких лица;

4) средстава страних фондација, правних и физичких лица и донација;

5) средстава остварених учешћем у докторским и мастер студијама;

6) других извора, под условом да се не угрожава аутономија и достојанство научноистраживачког рада.

Члан 108.

Институционално финансирање акредитованих института, који су основани као установе, а чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, као и института чији је оснивач Српска академија наука и уметности обухвата:

1) средства за плате и друга примања истраживача у научним звањима;

2) средства за плате административно-техничког, стручног и помоћног особља;

3) средства за режијске трошкове;

4) средства за материјалне трошкове истраживања;

5) средства за набавку, одржавање, амортизацију и осигурање опреме;

6) средства за друге трошкове научноистраживачког рада.

Средства за плате истраживача у истраживачким звањима обезбеђују се у складу са чланом 129. овог закона.

Члан 109.

Средства која институт оствари, изузев средстава која обезбеђује Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе чине сопствени приход тог института (пружање услуга трећим лицима, поклон, спонзорство, сопствена производња и други извори стицања средстава).

Средства из става 1. овог члана користе се за унапређење делатности и подизање квалитета рада.

Средствима из става 1. овог члана и имовином стеченом из сопствених прихода институт самостално располаже, у складу са законом и општим актом тог института.

Институт општим актом утврђује, у складу са овим законом, расподелу сопствених прихода.

Министарство континуирано прикупља, прати и анализира податке о сопственим приходима института и њиховом трошењу, појединачно и укупно.

Члан 110.

Финансирање научноистраживачког рада акредитованих високошколских установа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе обухвата средства за материјалне трошкове истраживања, укључујући и трошкове одржавања, амортизације и осигурања научноистраживачке опреме прибављене буџетским средствима, у складу са овим законом.

Члан 111.

Евалуација рада института ће се вршити на пет година на основу поднетог извештаја, а на основу следећих општих критеријума:

1) изврсност – оцена унапређења квалитета научноистраживачког рада у односу на претходни период и у односу на сличне водеће институције у региону и свету. Овај критеријум узима у обзир и број и обим компетитивних пројеката и центара изузетних вредности;

2) утицај – видљивост и препознатљивост институције у друштву;

3) проширење капацитета – побољшање истраживачке и помоћне инфраструктуре, способност институције да конкурише и привлачи средства истраживачких фондова, способност да успоставља и реализује међународну сарадњу, способност да привлачи и задржава истраживаче повратнике као и стране истраживаче.

Ближи критеријуми који узимају у обзир специфичности научних области и институција, као и структура петогодишњег извештаја утврдиће се посебним актом који доноси министар.

Финансирање других програма од општег интереса

Члан 112.

Програми из члана 12. став 3. тач. 3)–14), финансирају се из буџета путем јавног позива.

Ради реализације програма, из буџета Републике Србије дају се неповратна средства научноистраживачким организацијама, осим ако посебним уговором којим се уређују међусобна права и обавезе извршилаца програма и Министарства, није друкчије одређено.

Финансирање истраживача из дијаспоре

Члан 113.

На основу члана 103. став 1. тачка 4) овог закона, истраживачи ангажовани у научноистраживачким организацијама у иностранству, а који су и држављани Републике Србије, могу подносити пријаве за руковођење и учешће на пројектима који се финансирају у складу са законом којим се уређује рад Фонда за науку Републике Србије. Ови истраживачи се ангажују у акредитованим научноистраживачким организацијама одмах након одлуке о финансирању пројекта, а у складу са условима јавног позива Фонда за науку Републике Србије.

Истраживачи ангажовани у научноистраживачким организацијама у иностранству, а који су и држављани Републике Србије, могу подносити пријаве за руковођење и учешће на пројектима који се финансирају у складу са законом којим се уређује рад Фонда за науку Републике Србије. Ови истраживачи се ангажују у акредитованим научноистраживачким организацијама одмах након одлуке о финансирању пројекта, а у складу са условима јавног позива Фонда за науку Републике Србије. Обавеза истраживача је да у првој години реализације пројекта достави сву потребну документацију за професионално признавање доктората стеченог у иностранству, с тим што се признавање обавља у поступку непосредног одлучивања, односно без спровођења посебног испитног поступка. Поступак признавања дипломе мора се окончати најкасније три месеца пре предвиђеног рока за реализацију одобреног пројекта. Предвиђени рок за реализацију пројекта се не може скраћивати, а кандидат има обавезу да пројекат реализује у пуном трајању. Кандидат одговара за тачност свих података наведених при конкурисању за средства Фонда за науку Републике Србије, давањем посебне изјаве.

Финансирање институција од националног значаја

Члан 114.

Средства за рад и реализацију Програма научноистраживачког рада Српске академије наука и уметности, Програма научноистраживачког рада Матице српске, као и института чији је оснивач Српска академија наука и уметности, обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Услови и начин реализације програма институционалног финансирања

Члан 115.

Средства за институционално финансирање научноистраживачких организација обезбеђују оснивачи, у буџету Републике Србије, аутономних покрајина или јединица локалне самоуправе, у складу са годишњим програмом рада акредитоване научноистраживачке организације.

Орган управљања акредитоване научноистраживачке организације одговара Министарству за наменско и економично трошење средстава додељених из буџета.

Нормативе и стандарде расподеле средстава акредитованим научноистраживачким организацијама утврђује Влада, на предлог Министарства, а на основу Програма из члана 12. став 2. овог закона, годишњег плана и резултата рада акредитованих научноистраживачких организација.

Услови и начин реализације других програма од општег интереса за Републику Србију

Члан 116.

За финансијска средства из буџета Републике Србије намењена реализацији програма од општег интереса утврђених у члану 12. став 3. тач. 3)–14) овог закона конкуришу, под једнаким условима, научноистраживачке организације које су уписане у Регистар научноистраживачких организација.

За финансијска средства из буџета Републике Србије намењена реализацији других програма од општег интереса утврђених у члану 12. став 3. тачка 5) овог закона могу конкурисати лица која су завршила основне академске студије и мастер академске студије, као и интегрисане студије и која су уписала докторске академске студије, као и ученици завршних разреда средње школе који су освојили једно од прва три места на међународним олимпијадама знања.

За финансијска средства из буџета Републике Србије намењена реализацији других програма од општег интереса утврђених у члану 12. став 3. тачка 9) овог закона могу конкурисати научноистраживачке организације које су уписане у Регистар научноистраживачких организација, издавачке организације у сарадњи са научноистраживачким организацијама и научна и научно-стручна друштва, а за програм утврђен у члану 12. став 3. тачка 10) овог закона могу конкурисати научно-образовни центри, специјализоване организације и удружења, која се баве додатним образовањем и усавршавањем талентованих ученика и студената за бављење научноистраживачким радом.

Члан 117.

Финансирање, односно учешће у суфинансирању других програма од општег интереса, утврђених у члану 12. овог закона, врши се у складу са посебним актом за сваки програм појединачно.

Акт из става 1. овог члана утврђује министар.

Члан 118.

За остваривање других програма од општег интереса утврђених у члану 12. став 3. тач. 3)–14) овог закона, Министарство расписује конкурс.

Конкурсом се утврђују: рок за подношење пријаве, услови и време за остваривање програма, као и друга питања од значаја за спровођење конкурса.

Право да се пријаве на конкурс имају организације и лица из члана 116. овог закона.

Члан 119.

Са организацијама из члана 116. ст. 1. и 3. овог закона, којима је одобрено остваривање програма, Министарство закључује уговор о њиховом остваривању, којим се уређују међусобна права и обавезе.

За финансирање научноистраживачког рада центра изузетних вредности које се врши у складу са Програмом из члана 12. став 3. тачка 4) овог закона, Министарство закључује уговор са институтом односно високошколском установом у чијем саставу су центри изузетних вредности, којим се уређују међусобна права и обавезе.

Са лицем из члана 116. став 2. овог закона, Министарство закључује уговор о међусобним правима и обавезама.

Министарство врши надзор над наменским коришћењем средстава и раскида уговор ако утврди ненаменско коришћење буџетских средстава.

Члан 120.

Организација из члана 116. ст. 1. и 3. овог закона, којој је одобрено остваривање програма, дужна је да на захтев Министарства подноси извештај о остваривању програма.

Ако организација из члана 116. став 1. овог закона, на захтев Министарства, не поднесе извештај о остваривању програма, односно пројекта, Министарство раскида уговор о финансирању тог програма, односно пројекта.

Својинска права на резултатима истраживања

Члан 121.

Резултати истраживања финансирани средствима из буџета Републике Србије, припадају акредитованим научноистраживачким организацијама које су реализовале истраживања (у даљем тексту: реализатор истраживања).

Резултати истраживања из става 1. овог члана обухватају сва материјална и нематеријална добра која су проистекла из програма који су финансирани средствима из буџета Републике Србије.

Члан 122.

Када је резултат истраживања финансиран средствима из буџета Републике Србије, у виду проналаска (патент и мали патент), право на заштиту проналаска, односно право на стицање патента и малог патента има реализатор истраживања, а истраживач као проналазач има право да у том својству буде наведен у пријави за признавање патента, списима, регистрима, исправама и публикацијама о проналаску.

Проналазачи су у обавези да благовремено дају сву неопходну писану сагласност у поступку заштите интелектуалне својине научноистраживачке организације.

Уколико је патент или мали патент економски искоришћаван, проналазач из става 1. овог члана има право на накнаду у износу од најмање 50% од добити коју је реализатор истраживања остварио искоришћавањем патента, односно малог патента.

Када је више учесника у истраживању створило проналазак, њихово учешће у добити зависи од појединачног доприноса у стварању проналаска, а ако се појединачни доприноси не могу утврдити, тада сви проналазачи имају право на подједнаке делове.

Члан 123.

Сваки запослени у научноистраживачкој организацији који створи проналазак дужан је да одмах по настанку проналаска реализатору истраживања поднесе писмени извештај којим га обавештава о проналаску. Проналазачи су дужни да послодавцу доставе све релевантне податке и резултате настале током стварања проналаска. Проналазачи су обавезни да послодавцу доставе и предлог расподеле ауторских доприноса уз пратећу документацију.

Сва интелектуална својина настала кроз програм институционалног финансирања регулише се искључиво општим актом научноистраживачке организације којим се уређује заштита интелектуалне својине.

Реализатор истраживања је дужан да у року од 60 дана од дана пријема извештаја из става 1. овог члана испита потенцијал за економско искоришћење проналаска и оправданост заштите проналаска као пословне тајне, патентом, односно малим патентом.

Рок из става 3. овог члана може се продужити у сагласности са проналазачем.

Ако на основу анализе из става 3. овог члана реализатор истраживања у роковима из ст. 3. и 4. овог члана донесе одлуку да поднесе пријаву патента, односно малог патента, дужан је да о томе писмено обавести проналазача.

Запослени у научноистраживачкој организацији нема право да проналазак објави, нити да га на било који други начин учини доступним јавности док реализатор истраживања не одреди начин заштите проналаска.

Ако реализатор истраживања у роковима из ст. 3. и 4. овог члана не обавести проналазача да има намеру да поднесе пријаву патента, односно малог патента, или га обавести да не жели да поднесе такву пријаву, проналазач има право да поднесе пријаву патента, односно малог патента на своје име и о свом трошку.

Порески подстицаји

Члан 124.

Република Србија пореском политиком и другим мерама подстиче домаћа и страна правна и физичка лица да улажу средства за остваривање програма и пројеката утврђених овим законом и законом којим се уређује рад Фонда за науку Републике Србије.

Решавање стамбених потреба научника под повољнијим условима

Члан 125.

Стамбене потребе истраживача, наставника и сарадника у институтима и високошколским установама чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе и институтима чији је оснивач Српска академија наука и уметности, обезбеђују се давањем под закуп под посебним условима, са правом на откуп по приступачним ценама односно по ценама нижим од тржишне, станова изграђених средствима зајма у складу са потврђеним међународним уговором.

XI. НАДЗОР

Члан 126.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона врши Министарство.

Надзор над радом института из области одбране и остваривањем истраживања од значаја за одбрану врши министарство надлежно за послове одбране у сарадњи са Министарством.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 127.

Влада ће донети Стратегију научног и технолошког развоја Републике Србије у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 128.

Министар ће донети подзаконске акте прописане овим законом у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 129.

Министарство надлежно за послове научноистраживачке делатности ће наставити да финансира научноистраживачке активности свих истраживача у истраживачким звањима ангажованих у научноистраживачкој организацији и иновационим центрима до стицања звања доктора наука, односно до истека истраживачких звања која су стекли у складу са одредбама Закона о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 50/06 – исправка, 18/10 и 112/15).

Ангажовање нових истраживача у истраживачким звањима биће регулисано посебним програмом министарства надлежног за послове научноистраживачке делатности у складу са овим законом и законом којим се уређује рад Фонда за науку Републике Србије.

Министарство надлежно за послове научноистраживачке делатности ће финансирати све истраживаче у научним звањима ангажоване на факултетима и иновационим центрима, на дан ступања на снагу овог закона. Финансирање ће се односити и на све истраживаче ангажоване на факултетима и иновационим центрима, чији поступак за избор у звање научног сарадника буде покренут током трајања финансирања пројеката у циклусу истраживања од 2011. године, закључно са 31. децембром 2019. године, под условом да по том поступку стекну звање научног сарадника.

Факултети и иновациони центри могу ангажовати нове истраживаче у научним звањима само у оквиру међународних пројеката, пројеката Фонда за науку, Фонда за иновациону делатност, сопствених средстава као и из свих других буџетских средстава ван раздела министарства надлежног за послове научноистраживачке делатности.

Члан 130.

Институти који су уписани у Регистар научноистраживачких организација у складу са Законом о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 50/06 – исправка, 18/10 и 112/15) усагласиће статут и друге опште акте са овим законом у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 131.

Органи института именовани до дана ступања на снагу овог закона настављају да раде према акту којим су именовани пре ступања на снагу овог закона, до истека мандата на који су именовани.

Конституисање и избор органа института у складу са овим законом, извршиће се по истеку мандата тих органа конституисаних, односно изабраних по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

У укупан број мандата из става 1. овог члана не рачунају се мандати до ступања на снагу овог закона.

Национални савет за научни и технолошки развој, Одбор за акредитацију научноистраживачких организација, Комисија за стицање научних звања и матични научни одбори настављају да раде према акту којим су именовани пре ступања на снагу овог закона до доношења акта о њиховом именовању у складу са одредбама овог закона.

У укупан број мандата тела из става 4. овог члана рачунају се мандати до ступања на снагу овог закона.

Члан 132.

Поступци за стицање научних и истраживачких звања започети према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по тим прописима, осим у случајевима када су одредбе овог закона повољније за истраживаче. Рок за окончање започетих поступака је девет месеци од дана ступања на снагу овог закона, осим у случају да је потребна документација већ достављена Комисији за избор у научна звања када је рок шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 133.

Институти од националног значаја који су тај статус стекли по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона задржавају тај статус до истека времена на који је статус стечен.

Питање финансирања института из става 1. овог члана уредиће се Програмом из члана 12. став 2. тачка 2) овог закона.

Члан 134.

Центри изузетних вредности који су тај статус стекли по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона задржавају тај статус до истека времена на који је статус стечен.

Питање финансирања центара из става 1. овог члана уредиће се Програмом из члана 12. став 3. тачка 4) овог закона.

Члан 135.

Финансирање пројеката који се реализују у оквиру Програма основних истраживања, Програма истраживања у области технолошког развоја и Програма суфинансирања интегралних и интердисциплинарних истраживања у циклусу истраживања од 2011. године наставља се на начин и под условима прописаним актом о финансирању наведених програма донетим пре ступања на снагу овог закона – до стицања услова за финансирање по Програмима институционалног финансирања из члана 12. став 2. овог закона, односно до 31. децембра 2019. године, са могућношћу продужења за још једну годину.

Министарство може финансирати научноистраживачки рад прерасподелом средстава за реализацију научноистраживачког рада тако што ће се средства са свих пројеката у којима учествује појединачна

научноистраживачка организација чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе као и Српска академија наука и уметности и институти чији је она оснивач, збирно исплаћивати тој научноистраживачкој организацији, а на нивоу исплате за децембар месец претходне године, уз сва припадајућа увећања према прописима о буџету односно буџетском систему. Финансирање у складу са овим чланом ће се реализовати најдуже у трајању од две године од почетка примене прописа којим се уређује рад запослених у јавним службама.

Права и обавезе између Министарства и научноистраживачких организација, односно оснивача и научноистраживачких организација, регулисаће се посебним уговором о привременом финансирању научноистраживачког рада по научноистраживачким организацијама.

До доношења програма из члана 12. став 3. тач. 5), 6), 8) и 9) овог закона, финансирање Програма подстицања и стипендирања младих и надарених за научноистраживачки рад, Програма усавршавања кадрова за научноистраживачки рад, Програма набавке научне и стручне литературе из иностранства и приступа електронским научним и стручним базама података и Програма издавања научних публикација и одржавања научних скупова, наставља се до 31. децембра 2020. године, на начин и под условима прописаним програмом и актом о финансирању наведених програма донетим пре ступања на снагу овог закона.

Члан 136.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 50/06 – исправка, 18/10 и 112/15), осим одредаба чл. 27а–27д које се односе на Центар за промоцију науке. Центар за промоцију науке ће реализовати све започете пројекте. Ступањем овог закона на снагу Центар за промоцију науке преузима улогу координације рада свих научно-образовних центара које оснива Влада, а који су финансирани на основу члана 12. став 3. тачка 10) овог закона. Најкасније до истека рока од пет година од дана ступања на снагу овог закона Влада ће на предлог Министарства просвете, науке и технолошког развоја одлучити о даљем статусу и надлежностима центра, као и о структури и начину координисања радом мреже научно-образовних центара.

Подзаконска акта донета на основу закона из става 1. овог члана примењиваће се до доношења подзаконских аката у складу са овим законом, осим ако су у супротности са одредбама овог закона.

Члан 137.

Почетком примене закона којим се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа запослених, односно права и обавезе по основу рада у јавним службама и Каталога радних места, плате истраживача ће се одредити у складу са чланом 77. овог закона.

Члан 138.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОДРЕДБЕ КОЈЕ НИСУ УНЕТЕ У „ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ“ ЗАКОНА

Закон о допунама Закона о науци и истраживањима: „Службени гласник РС“, број 108/2025-198

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије.”